

20. oktober 2003

Kr. 10,-

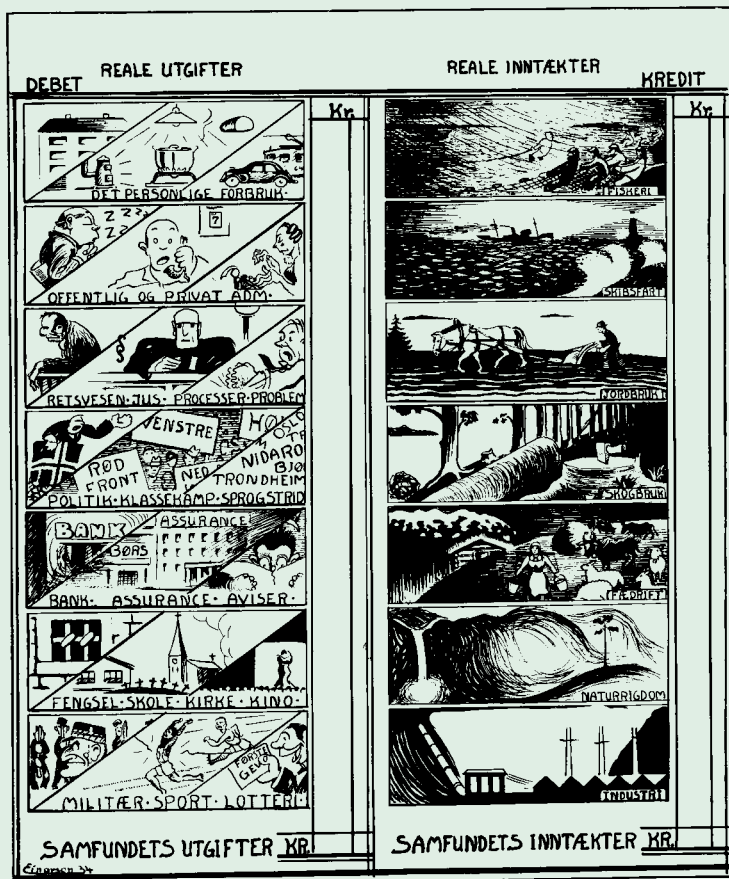
68. årgang

ORGAN FOR MENTAL, SOSIAL OG ØKONOMISK NYORIENTERING

Nr. 9

VÅRT MÅL: Et fritt levende selvvirksomt samfunn
 VÅR METODE: Selvkontroll og hensynsløs, men objektiv kritikk
 VÅRT MIDDEL: Ny livsorientering bygget på Kristusimpulsen

MOTTO: Riv ned alle gjerder som skiller menneskene og hindrer dem fra å oppleve og erkjenne våre dype fellesinteresser innenfor vårt felles samfunn. Frem med helhetsfølelsen og totalitetsbevisstheten. Ned med partipolitikken og klassekampen. Frem med det frie levende selvvirksomme samfunn.

I Morgenbladet, Oslo, skriver Per Kleppe at Dybwad Brochmanns helhetsøkonomi bør frem i lyset. Per Kleppe var finansminister i en av Ap's regjeringer.

a.r.

Se i neste nr. av Samfunnsliv

Samfunnsliv lørdag 17. oktober 1931:

En verden til mentalundersøkelse

Vi er enig i dette, men vi tror ikke at de selv vet hva de sier. Vi vil nettop bygge på menneskene som de er. Og dette er nettop forskjellen mellom det nye og det gamle. Samfundet idag er ikke bygget på menneskene som de er. Det er bygget på 1000 misforståelser av hva menneskene er – det er nettop derfor samfundsbygningen vakler. Vår samfunds- «orden» er basert på begjær, misundelse, maktmisbruk og tvil. Hvis den var bygget på solid viden om menneskene, vilde den stå urokkelig på fjell. Men samfundsbygningen av idag er bygget på sand – på uvidenhets sand. Enhver kan se hvorledes grunnen flyter vekk under benene på vår samtids «samfundspolitikere». Man kaller dette glidende underlag for «det bestående samfund», og politikerne forsøker forgyves å holde det fast.

Vi vil lære menneskene å kjenne sig selv som de virkelige er – forat de kan bygge sig et samfund som virkelig er noe. Vi vil øket orientering innenfor livet som en helhet, og «Samfundsliv» er vårt organ.

«Noe må være galt». Det er alle enig om. «Det er unormale forhold». Men hva er det som er galt, og hva eller hvem er det som er unormal?

Er det de universelle naturlover som er gale og unormale, eller er det kanskje menneskene selv som er unormalt gale fortiden? Såvidt vi vet er verdensrummet så nogenlunde det samme som før, så det er nok menneskene det er galt fatt med.

Vi snakket under krigen om «det glade vanvidd». Vi er ikke så glade lenger. Men vanviddet har vi beholdt, og det blir alvorligere og mer skjebnesvangert for hver time.

Folk i en mer fremskredet grad av galskap gjør gjerne en ulykke på sig. Verden nærmer sig idag raskt dette stadium. Riktignok har den delvis fått tvingstrøie på, som i Russland og Italia, men en verdenskatastrofe synes overhengende. – Tunge uværsskyer omgir verden. Lufta er ladet med elektrisitet. Av og til slår et lyn ned. Ingen kan se lenger enn til nesetippen. Forgyves roper våre «sosialøkonomer» og politikerne i mørket. «Noen oversikt har vi foreløpig ikke», meddeler pressen (!). – Hele verden synes formørket.

Men vi skal hale verden ut av det mørke som omgir den og trekke den ut i lyset: «til mentalobservasjon!» – Alle lyssky vesener som trives og formerer sig i mørke, vil stritte imot, men vi tar den moderne teknikk og videnskap i vår tjeneste. Vi anvender den Freudske psykoanalyse på samfundet og samfundslivet. Vi vil i «Samfundsliv» ubarmhjertig blottstille galskapen i verden idag, og det nytter den lite om den er «autorisert» og «vedtatt», eller om den søker å skjule sig bak «videnskap» og «naturmødvendighet». For dybdepsykologiens søkelys spredes selv den mest «videnskapelige» problemsky, og sannheten kommer frem i sin mer eller mindre smukke nøkenhet. Vi lover våre lesere at de skal få se mange vanskapninger og byttinger, men heldigvis finnes der også ennu det som er skjønt og rent i verden.

I skallemaalernes fotspor

I forbindelse med den siste tidens debatt om erstatning til taterne, nedlegging av Sametinget og underkjenning av samene som Finnmarks urbefolkning, krav om at samene må lære seg norsk og ikke samisk, for å komme seg opp og frem i verden, om elektronisk overvåkning av asylsøkere i Norge osv., trykkes Samfunnsliv på nytt foredrag som Samfunnslivs nåværende redaktør holdt på sommerstevnet i Haugesund i 1998.

av Dag Ove Johansen

(Foredrag holdt på Nyorienteringsbevegelsens sommertreff i Haugesund, Henderson Park Hotell, 29.07.1998)

Prolog

De fire siste årene har jeg arbeidet som lærer for en multifunksjonshemmet elev

ved en videregående skole. Denne eleven har tross sitt store handicap lært meg hva menneskeverd er for noe. Han har dessuten lært meg betydningen av empati - medfølelse -, tålmodighet og gleden over de små ting i livet. Utviklingen i vårt samfunn tilsier at slike som ham skal lukkes ut. Et funksjonshemmet menneske i rullestol kan risikere å bli møtt med "Å, fødes det slike som deg lenger, da!"

Den moderne gen-teknologien er en slags forlengelse av arve- og rasehygien. Kanskje man kan finne frem til genet som gir hudfargen slik at alle mennesker kan bli født hvite? Spørsmålet blir da: hvem skal vi så helse med?

Fortjener å bli husket

I en artikkel i Aftenposten 6.mai 1998 med tittelen "Fortjener å bli husket" skrev professor Øystein Sørensen følgende:

"I disse dager, da mørke og ubehagelige sider ved den norske velferdsstatens historie blir avdekket, vil jeg gjerne slå et slag for en ukjent historisk aktør. Han het Gjert E. Bonde. Han fortjener å trekkes frem i lyset av én enkelt grunn: Da Stortinget ved-

tok den norske steriliseringsloven i 1934, var han den eneste som stemte i mot. ---- "Om man skal bruke lite pene ord, så var steriliseringsloven et uttrykk for en rasehygienisk tenkemåte. Med et litt penere ord kan vi snakke om arvehygiene. Loven var ikke rasistisk i den forstand at den delte menneskene inn i raser med ulike anlegg og ulikt verd. Men den var arvebiologisk – den rettet seg mot mindreverdige arveanlegg hos enkeltpersoner."

Her mener jeg at professor Sørensen tar feil fordi jeg mener at loven ble benyttet rasistisk mot en minoritetsgruppe i Norge, nemlig både samene, kvenene og taterne. Det skal jeg komme tilbake til litt senere.

Da steriliseringsloven var oppe til behandling i Stortinget, var debatten meget kortfattet. Saksordføreren, Erling Bjørnson fra Bondepartiet, gjorde et nummer av at han som bonde var spesielt sakkyndig når det gjaldt rasehygiene. Denne saksordføreren var sønn av dikteren og havnet senere i Nasjonal Samling. Han viste også til

■ forts. side 8

Samfunnsliv

Grunnlagt
1931

Med i redaksjonen

Sosialpsykologisk avis

Organ for folkebevegelsen
for ny livsorientering
(Tidligere Samfundspartiet)Astrid Strømme
Indre Sædal 16
50 44 NattlandBertram Dybwad Brochmann
grunnleggerAnders Ryste
disponent og
hjelperektor
6150 ØrstaDag Ove Johansen
8200 Fauske
tlf. 756 42 754E-post: dagoj@online.no
redaktørVed innbetalinger benyttes
NB!

Postgironr.: 0532.08.40645

Internett: <http://home.online.no/~dagoj/SAMFLIV.HTM>
eller direkte link <http://samfunnsliv.freeservers.com>

Farlige tider – II

Jeg har lest med interesse innlegget "Farlige tider" som stod i Samfunnsliv 20. august d.å. Jeg har tenkt og vil komme med et utfyllende svar til forfatteren av "Farlige tider". Da må jeg bruke noe mer tid, - men i første omgang ber jeg Samfunnsliv trykke mitt foreløpige svar som rett og slett er

JESUITT-EDEN!

Jesuittene er den Katolske Kirkes frontkjemper. De hadde ikke adgang til kongeriket Norge før ca. midt på 1950-tallet. Det var en grunn til at de ikke fikk adgang til vår nasjon. Les denne siden så forstår du bedre hvorfor. Jesuittene er fortsatt i full aktivitet, mer enn noen gang tidligere. I sin kommentar til Jesuittenes Generalforsamling 1995 (GC 34), ønsker paven å legge vekt på de to hoved-elementene Ignatius Loyola (jesuittenes grunnlegger) la vekt på i dannelsen av Jesuitt-samfunnet: "Presteskaper og lydighet - den innvidde har gitt til den Øverste Pontiff." (A5, pavens 2. brev).

Det er veldig interessant å se at dette fortsatt vektlegges så sterkt. Så kan man ikke på noen måte si at Jesuitteden har mistet sin aktualitet. Nei, i dokumentene som nå offentliggjøres, legges det heller vekt på at de grunnleggende intensjonene, metodene og lovene enda mer effektivt må føres ut i livet. "Behovet er derfor ikke noen ny lovgivning, men for at den eksisterende lovgivningen enda mer effektivt settes ut i livet." (D12, 329).

I denne forbindelse vil vi ta med en del av Jesuitt-eden. Den burde få enhver til å våkne opp for Jesuittenes egentlige målsetting og misjon. Reformatorene kom fram til at alle Bibelens kjennetegn på Antikrist passer på pavemakten. Bibelen gjør det klart at det er denne maktfaktoren som fører menneskene bort fra Kristi sannheter. Kristus står for helt andre verdier. Derfor må vi bli kjent med Jesus Kristus for å forstå bedraget i lys av Guds ord. Her kommer deler av jesuitteden:

"Min sønn, du har allerede blitt lært å oppføre deg som en hykler: Å være en katolikk blant katolikker, og være en spion selv blant dine egne brødre - å ikke tro noe menneske, å ikke stole på noe menneske. Å være en reformert blant de reformerte, å være en hugenott blant hugenottene, å være en kalvinist blant kalvinistene. Blant protestantene - vær i allminnelighet som en av dem! Tilegn deg deres tillit, og forsøk til og med å tale fra deres talerstoler. Fremhold med din naturs fulle heftighet vår hellige religion og Paven. Fornedre deg til og med så lavt som å bli en jøde blant jødene, slik at du kan være i stand til å samle sammen all infor-

masjon som kan være til nytte for din orden, som en trofast Pavens soldat. Du har blitt lært opp til lumskt å plante sjalusiens og hatets frø mellom stater som før hadde fred, og opphisse dem til blod-dåd, idet du involverer dem i krig med hverandre, og skaper revolusjoner og sivile kriger i samfunn, provinser og land som var selvstendige og framgangsrike, og kultiverte kunst og vitenskap og gledet seg over fredens vel-signelser. Ta parti for forkjemperne i hemmelighet, i samråd med din andre jesuitt-bror ... som kanskje er involvert på den andre siden, og åpenlyst går imot den siden som du har forbindelse med - slik at Kirken til slutt kan bli den vinnende part, i forholdene som er lagt til rette i fredens avhandlinger, og at målet helliger midlet.

"Du har blitt lært opp til din oppgave som en spion, å samle all statistikk, fakta og informasjon som står i din makt fra alle kilder. Å tilsmiske deg tilliten til familie-sirkelen til protestantene og kjettere av hver klasse og karakter, likesom til handelsmannen, bankmannen, advokaten og blant skoler og universiteter - i parlamentet, og lovgivende forsamlinger, hos myndighetene og statsrådene - å "være alle ting for alle mennesker", for Pavens sak, hvis tjener dere er inntil døden.

"Som en nybegynner og nyomvendt har du allerede mottatt all instruksjon, og har gjort tjeneste som en medhjelper, skriftefar og prest, men du har ennå ikke blitt utstyrt med alt som er nødvendig for å være en kommandant for Loyolas hær i tjenesten for Paven. Du må tjene den tilstrekkelige tid som et redskap og utøver som du er blitt fortalt av dine overordnede - for ingen kan befale her som ikke enda har innviet sitt arbeid med blodet fra en kjetter - "for uten at blod blir utgytt, skjer ingen forlatelse". Derfor, for at du skal bli skikket til arbeidet og for at din frelse skal være sikret, så skal du i tillegg til din tidligere lydighets-ed til din orden og troskap til Paven, repetere etter meg:

"Jeg, nå i nærvær av den Allmegetige Gud, den velsignede jomfru Maria, den velsignede erkeengel Mikael, den velsignede døperen St. Johannes, den Hellige Far, den Overordnede Generalen av Jesu Samfunn, grunnlagt av St. Ignatius Loyola, under Paul III's pontifikat, som har fortsatt til denne tid, erklærer og sverger jeg ved Jomfruens morsliv, Guds livmor, og ved Jesu herskerstav, at Hans Hellighet, Paven, er Kristi viseregent, og er det sanne og eneste hode for den Katolske Universelle Kirke eller Universelle Kirke over hele jorden, og at han i kraft av bindingen og løsningen gitt til Hans Hellighet av min Frelser, Jesus Kristus, har makt til å avsette hedenske konger, prinser, stater, fellesskap og regjeringer, som alle er ulovlige uten hans hellige

godkjennelse, og at de trygt kan ødelegges.

"Jeg erklærer videre at jeg vil hjelpe og assistere og råde alle eller hvilken som helst av Hans Hellighets agenter på hvilket som helst sted jeg skulle finne meg, og at jeg vil gjøre mitt ytterste for å utrydde de kjetterske protestantiske eller liberale doktriner og å ødelegge alle deres påståtte makter, om det er lovlig eller ikke.

"Jeg lover og erklærer videre at hvis jeg er blitt gitt rollen å anta en av de kjetterske religionene, for å fremme Moderkirkens interesser, vil jeg holde hemmelig og privat alle hennes agents råd, som de fra tid til annen vil gi meg instruks om, og ikke åpenbare det direkte eller indirekte, ved ord, skrift, under hvilke som helst omstendigheter, men jeg vil sette i verk alt som blir foreslått som jeg skal ta ansvar for, eller det som blir åpenbart til meg av deg, min åndelige far ...

"Jeg lover og erklærer videre at jeg ikke vil ha noen egen mening eller vilje, eller noen mental reservasjon overhodet, selv ikke som et lik eller et kadaver (perinde ac cada-ver), men uten å nøle adlyde hver eneste ordre jeg vil motta fra mine overordnede i hæren til Paven og Jesus Kristus.

"At jeg vil gå til hvilken som helst del av verden, uten klage og vil være underdanig i alle ting som blir meg fortalt ... Jeg lover og erklærer videre at jeg vil, når anledningen byr seg, starte å føre ubarmhjertig krig, hemmelig eller åpenlyst, mot alle kjettere, protestanter eller liberale, som jeg er anvist å gjøre, for å utrydde og utslette dem fra jordens overflate, og jeg vil skåne verken kjønn, alder eller tilstand. Jeg vil henge, ødelegge, koke, flå, kvele og begrave levende disse beryktede kjetterne - rive opp deres mager og livmorene til deres kvinner og knuse deres barns hoder mot veggen, for å tilintetgjøre for alltid deres avskyelige rase.

"Når det samme ikke kan bli gjort åpenlyst, vil jeg i hemmelighet bruke giftkoppene, kvelerstrengene, dolkenes stål eller blykulen, uten hensyn til ære, rang, verdighet eller autoritet til den personen eller personer, uavhengig av deres tilstand i livet, enten offentlig eller privat, når jeg når som helst blir anvist å gjøre det av hvilken som helst agent fra Paven eller en overordnet av brorskapet av den hellige tro til Jesu Samfunn.

(Finnes nedtegnet i kartoteket i Kongressen (Congressional Record) USA, 15. februar 1913, s. 3215-6. Også i "The Engineer Corps of Hell" av Edwin A. Sherman, s. 118, 1883, Library of Congress Catalog Card # 66-43354).

Thore Lie,
Oslo

LEDER -

Når grumset
stiger over
støvelskaftene

Det er beklemmende å følge med i debatten om elektronisk merking av asylsøkere i Norge. Fremskrittspartiets innvandringspolitiske talsmann Per Sandberg, tidligere dømt for vold mot en asylsøker i Levanger, ønsker å følge britenes forslag om ID-merking av asylsøkere slik at ingen kan stikke seg bort fra myndighetenes lange arm. - Kvinner og barn skal ikke merkes, men menn og mindreårige gutter bør merkes, hevder Sandberg, som ser ut til å ha fått klippekort for deltakelse i TV-2-programmer for all fremtid.

Dette vekker uvegerlig minner om jødestjerner og innsvidde nummere på underarmene. I moderne tid er det vanlig at dyr blir merket med elektroniske ID-brikker.

I denne utgaven av Samfunnsliv er det et gjenoptrykk av redaktørens foredrag fra sommerstevnet i Haugesund med tittelen "I skalle-målerens fotspor". Det er betimelig å minne om fordums synder blant folk flest. Rasehygiene ser ikke ut til å slippe taket i store deler av folket, til tross for overgrepene som er blitt utført i tidligere tider, alt fra sterilisering til tvangsplasseringer av sigøynere og andre uønskede individer i isolasjon på alskens institusjoner landet over.

Det er skremmende at Frp synes å overta Bondepartiets skammelige segregeringspolitikk fra 30-årene. Dette grumset stiger som en ukontrollerbar flom i vannmagasinene og alle støvelskafter. Frp presenterer seg selv som partiet for folk flest. Og når internetutgavene av Aftenposten og Nettavisen viser at et flertall av "folk flest" støtter Per Sandbergs famøse forslag om merking av asylsøkere, rinner det meg i hu en uttalelse fra Norges sosialpsykologiske talsmann B. Dybwad Brochmann. Han mente at hvis Quisling skulle få flertall, måtte stemmerettsalderen senkes til 12 år (les: mental alder 12 år).

Det er en rekke folkeavstemninger i nettavisene og etter TV-programmer (f.eks. Holmgang). Jeg vet ikke om det er riktig å følge et folkeavstemningsprinsipp n.d.g. slike alvorlige spørsmål som elektronisk merking av asylsøkere, for her er det snakk om sterke følelser og synsing som i stor grad følger underholdnings- og konkurranse-prinsippet.

Folk flest leser Se og Hør, heter det. Det er snakk om 385 000 solgte utgaver av sladreavisen som i lederartikler støtter Frp 100%. Fri og bevare meg for mentaliteten til folk flest når Frp synes å lefle med Hitler-mentaliteten. Samfunnslivs redaksjon ønsker ikke å støtte slike politiske villfarelser.

DOJ

 doj

Redaktører 2003

JANUAR: Dag Ove Johansen
FEBRUAR: Astrid Strømme
MARS: Dag Ove Johansen
APRIL: Astrid Strømme
MAI: Dag Ove Johansen

JUNI: Astrid Strømme
AUGUST: Dag Ove Johansen
SEPTEMBER: Astrid Strømme
OKTOBER: Dag Ove Johansen
NOVEMBER: Astrid Strømme
DESEMBER: Dag Ove Johansen

Ufomysteriet – om å skille klinten fra hveten

Adressa på nett

Det foregår nå en innsamling av vitnemål fra personer som hevder å ha arbeidet med ufo-teknologi på jorda. Hensikten er å frigjøre denne teknologien slik at hele verden kan dra nytte av den.

Et annerledes paradigmeskifte venter oss i det nye årtusenet. Overveldende vitnemål fra personer i militære og sivile nøkkelstillinger skal blottlegge et fortliesssystem som har dominert ufo-fenomenet i over femti år. En offensiv strategi planlegges for å tvinge frem i dagen den militære forskningen på ufo-teknologien, og som en konsekvens bidra til et nytt vitenskapelig orientert virkelighetsbilde. Tilgang til miljøvennlige energiprosesser som offisielt ikke eksisterer, skal gi nye muligheter og nytt ansvar for vårt miljø og våre samlivsformer.

Under et intervju i 1993 for CSE-TI uttrykte Jim Woolsey (CIA-direktør 1993-95) sin beklagelse over den kjensgjerning at fortrolig informasjon om ufo-virksomhet utvik-

somt ble sensurert før den endte på hans skrivebord. Klassifiserte ufo-dokumenter inndelt og ordnet i henhold til «Above top secret and need to know» er forbeholdt president Bush.

Hevet over presidenten og de folkevalgte organene eksisterer det en dunkel og relativt liten gruppe personer innenfor etterretningen med forbindelser til forsvarsindustrien. Åpenbart uten skrupler forbeholder denne gruppen seg retten til en global overordnet kontroll og styring av potensiell ufo-forskning. Eisenhower var den første av USA-presidentene som vedsto seg gruppens eksistens.

Det er verdt å merke seg at det offisielt kjente teknologiske nivået for en stormakt er en skygge som følger 15-40 år etter hemmelig militær standard. I USA blir «Pentagon Black Budgets», ikke offentlig registrerte budsjetter på milliarder av dollar, kanalisert utenom regulære anbudsrunder til militærindustrielle prosjekter. Det amerikanske forsvarsbudsjettet var i 1999 på 270 milliarder dollar eksklusive «Black Budgets», som på verdensbasis var beregnet til å være i størrelsesorden 200 milliarder dollar. Forsvarsbudsjettene i 1999 for Kina, Nord-Korea og Irak var på respektive 29, seks

og tre milliarder dollar.

I kjølvannet av seriøse meldinger om ufoer følger det vanligvis en desinformasjon redigert av sterkt motiverte personer som utviser en påfallende oppfinnsomhet. Med god håndgripelighet oppnår den avledende redegjørelsen langt større tiltro og oppmerksomhet. Villedende informasjon utnytter allment etablerte holdninger fra vitenskapelige miljøer og samfunnet generelt for å forsvare og underbygge tilsynelatende vitenskapelige fakta med fagmessig integritet.

Det anerkjente fagtidsskriftet Aviation Week and Space Technology mottar fra tid til annen opplysninger fra forskere og ingeniører som bryter taushetsløftet i håp om en åpen og kommersiell anvendelse av spesifikke deler av teknologien. Utfallet blir konsekvent en etterretningstjeneste som settes i høygir, og ganske snart er informasjonslekkasjen demmet opp.

Deler av den sivile internasjonale makteliten og storkapitalen er også engasjert i desinformasjonen, fordi de urettmessig har oppnådd konkurransefortrinn med overføringer av ufo-teknologien. Storkapitalen er på verdensbasis samlet dels til ca. 250 enkeltstående personer, og dels til storkonserner som kontrollerer mar-

kedene gjennom karteller og truster med fullstendig dominans i bransjer som IT, olje og gass.

Miljøvennlige energiprosesser fra ufo-teknologien som anvendes i det skjulte militære høyteknologiske miljøet, med muligheter til å konkurrere ut olje og gass, blokkeres fra det åpne markedet. Innenfor mediebransjen er en rekke økonomiske sammenslutninger (kontrollseksjoner) opprettet med det overordnede mål å sensurere relevant informasjon fra tv, radio og avis. Også politisk er storkapitalen en maktfaktor av betydning.

I henhold til FOIA (Freedom Of Information Act) er det i USA frigitt flere tusen sider ufo-dokumentasjon fra både CIA, DIA (Defence Intelligence Agency) og NSA (National Security Agency), men av hensyn til «nasjonens sikkerhet» er avgjørende vitenskapelige data konsekvent radert bort. En folkebevegelse på linje med ikke-voldskampanjen mot raseskillet i USA i 1950-årene må kanskje til for virkelig å frigi arkivene.

Det nyeste kampmidlet for å avspore ufo-forskningen er holografiske metoder for fremstilling av virtuelle tredimensjonale bilder som simulerer ufoer i bevegelse på natthimmelen. Lykkeligvis finnes

det fraksjoner innenfor sikkerhetstjenesten med et incitament til en sannferdig og kontrollert informasjonstilførsel for å forberede allmennheten på og gradvis akklimatisere den til en «ny virkelighet» som før eller siden må komme. Filmprodusenter hvis ærender de løper, står bak blant annet TV-seriene «Millennium» og «X-Files» som inneholder realiteter iblandet eventyr.

Nytenkning om ufo-saken blir uten tvil nødvendig i fremtiden, og det blir en oppgave for politikere og media. Det haster med å få på plass tiltak som kan bidra til en bærekraftig utvikling. Åpen kontakt med utenomjordiske intellekter kan gi menneskeheten ny miljøbevissthet og en innsikt i teknologien som kan vise vei ut av den økologiske krisen. Tilgang på banebrytende «grønne» energikilder som er sperret inne i «Black Projects» vil kreve en omlegging av internasjonal økonomi, ressursbruk og blant annet bryte med oljeanalytikernes uvilje mot realistiske prisprognoser for nye energiformer. Det advares mot å tro at nye energiprosesser vil endre energimarkedene over natten. Det vil ta minst 10-15 år før de kommer til praktisk og kommersiell anvendelse.

Irak - et veiskille?

ÅSLAUG HAGA STORTINGSREPRESENTANT, SP

Mandag 8. september 2003 5:05, oppdatert 5:05

Dagbladet på nett

DEN NORSKE MILITÆRE

deltakelse i Irak kan ikke tolkes som annet enn en ny kurs i norsk utenrikspolitikk. Norge står sammen med okkupasjonsmaktene etter en krig som ikke var folkerettslig forankret, og hvor FN ble effektivt undergravd. Irak er i ferd med å bli en hengemyr for USA og Storbritannia - det kan det også bli for Norge. Norge har gjort et uklokt utenrikspolitisk valg.

Stortingsflertallet har valgt å sende militært personell til Irak. Når styrkene først er på plass, har de min fulle tillit. Jeg er overbevist om at de norske styrkene vil gjøre en utmerket jobb ut ifra de rammebetingelsene de har og situasjonen på bakken. Når jeg mener at norske militære styrker ikke burde vært sendt til Irak, handler det på ingen måte om kvaliteten på norsk personell. Mitt syn er basert på en vurdering av at det er politisk uklokt å delta militært. Dette skal jeg begrunne.

For å unngå misforståelser, vil jeg innledningsvis understreke at det sjølsagt er riktig å delta med humanitær hjelp i Irak. Alle har en forpliktelse til å hjelpe sivilbefolkning i nød uavhengig av omstendighetene som har skapt nødhjelpsbehovet. Den humanitære hjelpen bør imidlertid kanaliseres gjennom FN og frivillige organisasjoner, slik at det

ikke kan reises spørsmål om hvorvidt Norge legitimerer en folkerettsstridig krig.

Hvorfor burde vi ikke ha deltatt i Irak? La meg svare med et spørsmål: Er det politisk klokt av Norge å delta militært i å stabilisere situasjonen etter en krig som ikke hadde folkerettslig mandat, hvor det ikke er et nytt folkevalgt styre på plass og hvor norske styrker er direkte koplet til en av okkupasjonsmaktene? Jeg kan ikke forstå at det er mulig å svare ja på dette spørsmålet.

DA USA OG STORBRIANNIA

gikk til angrep på Irak, hadde ikke FN's våpeninspektører hatt mulighet til å gjøre ferdig sitt arbeid. Det paradoksale i situasjonen er at våpeninspeksjonene ble avbrutt på et tidspunkt hvor de begynte å gi resultater. Det er på ingen måte akseptabelt at Saddam Hussein ikke ga våpeninspektørene full tilgang til installasjoner inne i Irak. Men presset på Saddam virket på det tidspunktet våpeninspektørene ble tvunget til å avslutte sitt arbeid. Inspeksjonene gikk framover. I ettertid ser vi at det ikke er funnet masseødeleggelsesvåpen slik det ble påstått fra amerikansk og britisk side. Visste de kanskje at dette var situasjonen? Fryktet de at våpeninspektørene ikke skulle finne noe og at begrunnelsen for en krig ikke ville være til stede? Under alle omstendigheter ble det vist forakt for FN ved å tvinge fram en avslutning på våpeninspeksjonene. Det bærende prinsipp i FN's arbeid er at alle fredelige utveier skal være prøvd før man tyr til militærmakt. Dette var ikke situasjonen i Irak.

For et lite land som Norge - som tradisjonelt har vært en varm forsvarer av FN og folkeretten - går det ikke an å ta lett på det som var bakteppet for krigen. Små stater er avhengig av at de globale kjørereglene følges. Jeg mener at Norge med å stille opp militært i Irak, ikke tar alvor inn over seg i forhold til at verdens eneste supermakt med støtte fra en annen stormakt så grunnleggende har brutt folkeretten og undergravd FN's arbeid.

Alvoret i Irak-situasjonen understrekes ved at USA under president Bush har vedtatt en ny sikkerhetsstrategi som baserer seg på såkalt «forebyggende angrep». Strategien betyr i praksis at USA kan slå til hvor som helst, mot hvem som helst, når som helst dersom de føler seg truet. Altså en strategi som går langt utover en tradisjonell rett til sjølforsvar.

STRATEGIER

basert på en tenkning om forebyggende angrep gjør verden farligere. Hvis verdens eneste supermakt kan basere seg på en slik strategi, kan man risikere at andre land vil gjøre tilsvarende. Det er mange land som kan føle behov for å «rydde opp» rundt seg. Hva om land som India, Pakistan og Kina skulle utvikle tilsvarende strategier? Vi kan da vel ikke mene at verdens eneste supermakt skal kunne tilta seg spesielle rettigheter i verdenssamfunnet? USAs angrep på Irak kan og bør sees i lys av USAs nye sikkerhetsstrategi. Det er nødvendig at land tar til motmæle mot en utvikling i verdenssamfunnet der forebyggende angrep legges til grunn for lands sikkerhet. Forebyggende angrep er

klart i strid med folkeretten og i en situasjon hvor folkeretten er under press, er det avgjørende viktig at noen land klatrer opp på barrikadene og forsvarer folkeretten. Folkeretten må ikke utfordres - det må Norge si klart ifra om. Nettopp derfor burde vi sagt nei til å delta militært i Irak.

En annen relevant problemstilling er ansvaret som angripende stater har for å sikre ro og orden etter krigshandlinger. Jeg oppfatter at Norge bidrar til å frata okkupasjonsmaktene ansvaret gjennom vår militære deltakelse. I tillegg kommer spørsmålet knyttet til om det er mulig å delta militært i stabiliseringen av Irak uten å bli oppfattet av folk på bakken i Irak som en del av okkupasjonsmakten. Jeg er sterkt i tvil om dette er mulig.

MITT ANLIGGENDE

er altså de politiske konsekvensene av norsk deltakelse. Enkelte stiller spørsmål ved om FN-vedtak i etterkant av krigen er tilstrekkelige til at det ikke er folkerettsstridig å delta. Jeg er så langt ifra en folkerettsseksper, men slik jeg tolker vedtakene er det ikke dette som er problemet. Det vi bør diskutere er den politiske klokskapen i å delta. La meg til slutt dra ytterligere ett resonnement. Norge har over tid fått navn på seg som en fredsnasjon. Dette skal sjølsagt ikke overdrives, men vi har tross alt fått et posisjon internasjonalt som gjør at vi blir sett til for hjelp i en del internasjonale konflikter. Det er en rekke grunner til at vi er kommet i denne noe unike situasjonen internasjonalt:

vi er et lite og ubetydelig land som

ikke har en kolonihistorie og som ikke er en trussel for noen

vi har vist et konsekvent engasjement mot global urettferdighet gjennom vårt bistands-engasjement

vi har systematisk over tid forsvart og vist vilje til å videreutvikle FN og internasjonal rett

vi har gitt frivillige organisasjoner stort handlingsrom både politisk og finansielt og «brukt» dem konstruktivt i fredsarbeidet

vi har greid å svinge oss raskt i en del sammenhenger både politisk og økonomisk og også tatt en viss risiko

Vi har - mer eller mindre bevisst - manøvrert oss inn i det som må oppfattes som en god internasjonal situasjon: vi blir sett til som en mulig tilrettelegger i internasjonale konflikter. For å opprettholde denne gunstige situasjonen må vi ikke bryte med den politikken som har brakt oss dit. Jeg etterspør helhetstenking i de valg vi gjør internasjonalt. Engasjement a la Irak, kan definitivt gjøre oss mindre interessante i en konfliktløsningssammenheng. Den sjansen bør vi ikke ta.

DET ER SVÆRT MANGE

land i verden som trenger assistanse - også militært. Kongo og Liberia er nylige eksempler. La oss delta der vi er på trygg grunn både politisk og folkerettslig. Jeg håper den norske militære deltakelsen i Irak ikke representerer et linjeskifte i norsk utenrikspolitikk. Eller vil det vise seg at Irak var et veiskille?

KrF, rus- og alkoholpolitikk

Norge har nå til stor beklagelse innført rusbrus i butikkene. Undersøkelser viser at frykten er slått til! Alkoholmengden hos ungdom er øket med flere liter!

Det som også nå er skremmende er at vår statsminister Bondevik har gått ut til dagligvareforretningene og bedt dem om ikke å ta inn varene. De bruker den samme taktikken som i veiutbygging. De vedtar regler, som de vet er gale og så skyver de ansvaret over på borgerne. Sånne politikere må vi fjerne! Det er ikke stortingsvalg nå, jeg vet det, men et sted må vi begynne.

Det samme er dessverre tilfelle også her i Tønsberg, hvor KrF, s. 2. kandidat Anne-May Hogsnes, ønsker en underskriftskampanje for å få rusbrusen inn på polet. Det er en uansvarlig politiker i et nøtteskall, og som KrF-representant blir det enda verre. Nå har vi hatt en underskriftskampanje mot bomringen, med over 20.000 underskrifter, som politikere ikke bryr seg om.

I tillegg er det ikke pant på rusbrusflaskene, slik at det er en meget stor miljøforsøpling. Flasker flyter over alt. Politikerne må vedta at dette vil vi ikke ha! Få den vekk, og ikke inn på polet.

På P4 sier en KrF representant at det er EU, som er hovedansvarlig for at vi får dette inn i Norge. Han sier til og med at overvåkingsorganet ESA står over Norges Lover, så det må vi bare godta!

Våk opp. Kjære velgere. Vi har hatt en folkeavstemning mot EU, som vi vant, men allikevel har vårt demokrati? vedtatt og la EU gå foran Norsk lov!

Stem Pensjonistpartiet, dersom du vil fortatt være en borger i Norge og at Norske lover fortsatt skal gjelde i landet.

Åsgårdstrand, den 28. august 2003

Erik W. Falck
På vegne av Vestfold
Pensjonistpartiet

Oss hjemmesittere imellom

Årets kommune- og fylkestingsvalg er historie, og vi hjemmesittere fikk pepper. Greit nok. Det tåler vi. Hvorfor ikke imidlertid rette skytset den andre veien? Og mot politikere selv?

Etterfølgende er neppe dekkende som en forklaring fra alle de omtrent 1,4 millioner sofaveligere. Men – etter å ha lest en del uttalelser fra forskjellige hold – tillater jeg meg å minne om det som gjennom lang tid har foregått i virkelighetens verden, rett foran nesetippen til oss alle.

Dypere og dypere ned i den globale, fascistiske hengemyr er også det norske folk blitt manipulert.

Det sistnevnte er etter min mening en vesentlig grunn til at vi nok en gang fikk et valg med rekordlavt fremmøte. Noen bedre måte å pro-

testere på mot galskapen, var vanskelig å finne. Grønt lys til utviklingen er midlertid gitt av fremmøte velgere. IKKE hjemmesittere.

Det minner meg forresten om ordene til Bent Røiseland, en av etterkrigstidens mest markante politikere. I dag er hans uttalelse fra noen år tilbake mer aktuell enn noen gang. *Det som nå særpreger politikerne, er høy intelligens og lite vett.*

Hva vi kan forvente oss av enda mer hurlumhei fra den såkalte elite – gjenstår selvsagt å se. Og apropos pepper. Dersom leserne tenker seg grundig om, tror jeg flere har grunn til å ønske den samme «elite» dit pepper'n gror.

Thorbjørn Andersen
Halden

USA UNDERVURDERER IRAK ERNES RASERI

Senest tirsdag sa forsvarsminister Donald H. Rumsfeld at "utenlandske terrorister og kriminelle gjenger" er de farligste motstanderne for den amerikanske okkupasjonen i Irak.

Men kilder i forsvarsdepartementet, som ønsker å være anonyme i frykt for å få refs for å bryte med den offisielle linjen, sier til *The New York Times* at Bush-administrasjonen gjør en feil ved å undervurdere betydningen av ergrelsen til den vanlige iraker - som har lite til felles med grupperingene Rumsfeld trekker frem.

En flere tusen år gammel nasjons raseri overfor tenåringsnasjonen USA skal man ikke kimse av...

DOJ

11.9 MISBRUKT AV AMERIKANSKE POLITIKERE

Toårsdagen for terrorangrepene mot New York og Washington misbrukes av politikere. Menneskelig i Irak og Afghanistan går tapt som følge av dette misbruket, mener en gruppe amerikanske etterlatte.

Noe også norske politikere bør legge seg på minnet...

DOJ

Krig uten styring og verdigrunnlag

I krigen mot terror har demokratiske verdier blitt underordnet amerikansk krigføring. Krigsforbrytelser feies under teppet. En konsekvens er økt risiko for våre soldater både i Afghanistan og Irak.

Av Terje Marøy (journalist og vpl. major)

To år etter terroraksjonene i USA har kampen mot terror betalt seg dårlig. Hevnen har drept mange ganger så mange sivile som terroristene maktet, de materielle ødeleggelsene er langt større. Men terrorer lever i beste velgående.

Nå inviterer Bush til spleiselag i Irak. Det er mange grunner til at både FN og enkeltstater bør tenke seg godt om før de bidrar. Så langt har ikke USAs strategi virket. Oppslutning om USAs linje er å kaste gode penger etter dårlige, for ikke å snakke om all menneskelig lidelse krigen påfører uskyldige.

Ingen ydmykhet

Under den kalde krigen var het krig utenkelig, konsekvensene var utålelige. Nå, med én hypermakt tilbake, er krig blitt et politisk premiss, uten ydmykhet for at krigen selv er den fatale konklusjon på en mislykket politikk.

Ettersom terror i sitt vesen er organisert kriminell virksomhet med politisk målsetting, kunne man jo tenke seg at soldater også skulle klare å utrydde tradisjonell kriminalitet. Det er utenkelig, for kriminalitetsbekjempelse er en kamp uten definerte fronter. Likeså er terror en krig uten fronter. De verste terroristene sitter formodentlig i sine trygge huler og underholder seg med en antiterrorkrig på tv, som rammer alt og alle uten dem selv.

Begrunnelsen svikter

Krigene de siste årene, jeg tar også med Kosovo-krigen, har det til felles at begrunnelsen ikke står i forhold til resultatet. Dengang het det at krigen skulle beskytte mot etnisk rensning og sikre et multietnisk Kosovo. Strategien slo katastrofalt feil. Kosovo ble dobbeltrens, først for albannere, senere for minoriteter, og målet om multietnisitet ligger langt fram i tid.

Krigen i Afghanistan ble begrunnet med at man ville rykke opp terrorer med roten. Vel har man fjernet Taliban, men i stedet har man gjeninnsatt krigsherrer som tyranniserer sin egen befolkning. Vi sitter fast i en ulykkelig borgerkrig, med et visst skinn av demokrati i Kabul by.

Krigen i Irak ble begrunnet med frykt for at masseødeleggelsesvåpen skulle falle i terroristers hender. George W. Bush og hans medløpere løy, de hadde ingen beviser på masseødeleggelsesvåpen eller terrorforbindelser. Det endres ikke om man skulle finne noe slikt en eller annen gang.

Uten verdier

Av en for meg ukjent grunn har vår regjering ikke protestert synbart på disse krigenes sviktende begrunnelse. Tvertimot har man ivret for å støtte amerikanernes opplegg så snart anledningen byr seg.

Vi har rett nok fjernet noen despoter, men legger fint lite av vårt eget demokratiske verdisyn til grunn for krigsutviklingen. Hovedansvaret må legges på regjeringen, men forsvarssjefen kan heller ikke toe sine hender.

Når krig først er innledet settes sivile rettsregler til side og spesielle krigsregler trer i kraft. Offiserer kan gjemme seg bak politikere når krigsbeslutningen tas, men de kan ikke skyve dem foran seg når det gjelder å etterleve krigsreglene. De gjelder for både krig og krigslignende situasjoner. Derfor er det ingenting som heter "ulovlig stridende", som John Ashcroft prøvde å innbille oss forleden da det ble stilt spørsmål ved krigsfangene på Cuba.

Brudd på krigenes rettsregler er krigsforbrytelser. Måten vi selv oppfører oss i forhold til folkeretten, er et dårlig demokratisk forbilde for dem som etter sigende skal inspireres til å følge vår rettstradisjon og demokratiske orden. Genevekonvensjonens tilleggsprotokoller pålegger militære sjefer å hindre slike forbrytelser, og bidra til at de skyldige straffes. Forsvarssjef Sigurd Frisvold har fremstått som en sørgelig passiv krigsleder.

Jeg kjenner ikke til at han har krevd av sine allierte amerikanere og afghanske bander, at krigsfangene skal behandles i tråd med folkeretten.

Jeg kan ikke se at han har krevd amerikanske soldater og afghanske krigsherrer stilt for retten for massakre på talibanfanger (NRK).

Jeg kan ikke se at han har protestert mot tortur av krigsfanger i Afghanistan, som bl.a. Amnesty har tatt opp (10.3.03). Amnesty protesterte også i samme brev på at amerikanerne ved minst ett tilfelle har kidnappet to mindreårige barn for å legge press på deres far – et uhyrlig overgrep mot barna.

Med sin unnfalighet beveger Frisvold og hans krigsledelse seg farlig nær grensen for medskyldighet.

Ingen betingelser

Hertil kommer krigsutførelsen. Rett nok er det ikke et verdensomspennende forbud mot klasebomber, men Norge forbyr dem i sine oppsetninger. Dette er våpen som enhver vet, før bombene slippes, at de skal drepe sivile i årtier etter at de er

droppet. Det er stor forskjell på å bekjempe terror med makt, til selv å benytte terror.

Plyndring av et okkupert områdes ressurser er også en krigsforbrytelse. USA-selskaper har overtatt kontroll over oljen. I stedet for å betale erstatning for et umotivert overfall på Irak, tar USA sikte på å la irakerne selv betale for astronomiske okkupasjonsutgifter. I stedet for å legge utbyggingskontrakter ut på internasjonalt anbud, gis kontraktene til amerikanske selskaper. En underordnet rett i New York har dømt Irak til å betale to 11.9-ofre til sammen 700 millioner kroner i erstatning. Alle andre enn amerikanere mener Irak var uten skyld i terroren. Om dommen blir rettskraftig og skaper presedens for andre ofre, skal over en billion kroner belastes Iraks oljepenger i oppbyggingsfasen. Selv med maksimal oljeproduksjon vil Irak være bankerott i overskuelig framtid.

Det bør være en selvfølge at vi avstår fra å delta i kriger der folkerettsgrunnlaget mangler og brytes. Jeg savner en debatt om dette både i mediene og i Stortinget.

Okkupasjonstjeneste

Regjeringen hevdet at norske soldater kun skulle bidra humanitært i Irak. Forsvaret hevdet (på pårørendemøte på Rena) at det var Kristin Krohn Devold som godkjente at styrken skulle gå inn i direkte okkupasjonsoppdrag (engelsk patruljevirkosomhet), i strid med hva hun har fortalt Stortinget. Dermed er norske soldater lurt til Irak på falske premisser.

Okkupasjon er langt mer risikabelt enn rent humanitære oppdrag. Jeg savner en informasjons- og alliansestrategi for utplasseringen av humanitære styrke. Er oppdraget gjort kjent i moskeene og på oppslagstavler i området? Har man søkt samarbeid med Røde halvmåne for å nytte godt av deres renommé i området, eller andre tiltak som kan øke sikkerheten for de norske styrkene på annen måte en ved ren våpenmakt?

En annen sak er det meningsløse i at en militær organisasjon skal løse sivile oppgaver som andre kan gjøre adskillig bedre og billigere.

Politioppgave

Terrorbekjempelse er i hovedsak en politioppgave på tvers av nasjonsgrensene. Avgrensede militæraksjoner kan kanskje være nødvendig for å ta enkeltgrupper av noen størrelse, men en fullskalakrig gir ikke resultater som står i forhold til ressursbruken og sivilbefolkningens lidelse.

BUSH FOR KRIGSRETT

Rockestjernen Bruce Springsteen avslutter sin verdensomfattende turné "The Rising" med knallhard kritikk av USAs president George W. Bush.

– Det er på tide å stille presidenten for riksrrett og innsette noen som vet hva de gjør, sa Springsteen på den første konserten onsdag kveld. Springsteen hevder Bush har ført det amerikanske folket bak lyset i forbindelse med Irak-krigen.

Rene ord for rockepengene...

DOJ

Farlige tider – III

– tanker og tro omkring den økumeniske bevegelse –

Undertegnede viser til innlegg i Samfunnsliv kalt "Farlige tider", – og endelig til "Farlige tider II" av undertegnede. "Farlige tider III" er undertegnede endelig svar til det opprinnelige innlegget kalt "Farlige tider".

Uten tro på Jesus Kristus som Guds sønn kan ingen se Guds rike.

Uten å tro på Gud Fader som skaper, på Jesus Kristus som frelser – og Herre, og på Den Hellige Ånd – sannhetens Ånd – får man ingen levende tro.

Vi er født med ryggen mot Gud – og må vendes om.

Djevelen (Lucifer) sa til kvinnen: "har Gud virkelig sagt". Det samme frister han oss alle med.

Jesus er ordet. GT var Jesu bibel – og som kristne må vi tro Jesus fra 1. Mosebok til Johannes Åpenbaring 22. selv om vi ikke med vår lille hjerne kan forstå det, (antar skapereens hjerne er noe større).

Alle mennesker i alle religioner har en iboende trang til å gjøre seg fortjent til Guds frelse med gode gjerninger og selvstrev, men Guds ord sier at, "det er bare ved Jesu navn vi kan bli frelst". Gud elsker alle like høyt – og det står, "at han elsket oss før verdens grunnvoll ble lagt".

Tragedien er at vi etter syndefallet elsker løgnen fremfor s a n n h e t e n, vi elsker pengene fremfor l i v e t, vi elsker vår måte å tenke på – vår vei – fremfor v e i e n. Jesus er Veien, Sannheten og Livet, (Joh.

14.6.)

Vi vil for eksempel tro at vi nedstammer fra aper eller griser, men Guds ord sier at Gud blåste pneuma – luft / ånd – inn i mennesket – Adam. Så laget han et annerledes menneske – Eva – de leveres mor. Hun skulle reproducere det viktigste – menneskelivet – ved hjelp av det opprinnelige mennesket.

Både Adam og Eva har derfor å n d, mens dyr mangler ånd, men har sjel og legeme som oss. En ganske morsom tanke: Tenk på den stakkars ungen av et menneske når han skulle snakke med sin far som bare kunne apespråk. Eller den fisken som levde så lenge på land at den formerte seg. Man trenger mye tro for å tro på utviklingslæra.

Treenigheten, tredelingen, går igjen over alt – også når det gjelder forskjellen på mann og kvinne. Mest forskjellig i hodet (tilsvarer vel ånd). Gud – den mangebrystede – er et navn på Gud. Har aldri sett noen mann gi die (tilsvarer vel sjel). Underlivet tilsvarende jo kroppen.

Når man ser kiosklitteraturen, videoene, pornoindustrien, massemediene skjønner man at vi mennesker prioriterer l ø g n e n (djevelen) fremfor o r d e t (Jesus). Hovmod, egoisme og pengebegjær styrer religionene, politikken og psykiatrien, Midt-Østenkonflikten – globaliseringen – FN og EU.

Ser man dagens situasjon i Midt-Østen i Guds Ords lys, blir mange dunkle ting klart.

En Verden gruppa, WAWF (World Association of World Federalists) av 1937 (milliardgruppen /

Norge først med i 1947) – ledet av bl.a. Carter og Bush – har styrt små land både gjennom nazismen og kommunismen ved hjelp av penger og makt.

I 1948 tok kommunistene Tsjekkoslovakia, – (se / jamfr. Daniels bok kap. 7 i bibelen). Teologene kunne se at profetiene gjaldt også Babylon, Assyria, Hellas og Rom. Noe teologene ikke så, var at dette også var en endetidsteologi.

Løve med ørnevinger = Tyskland (nazismen), – Bjørnen = Russland

(marxismen).

Kristen Informasjonstjeneste ved Bente & Abel Struksnæs har i hele år – 2003 – to ganger i måneden nede på Wegeta Vertshus, Oslo – gjennomgang av verdensbegivenhetene sett gjennom bibelens lys. Der har bl.a. profeten Daniels bok stått sentralt ved flere anledninger.

Her har vi fått bekreftet at Leoparden = EU (facistsosialismen, / mammonismen. Fire land har flertall = Tyskland, Frankrike, Italia, England). Islam = 4 dyr (annerledes –

politisk / religiøst).

Så vil vel anti-Krist komme fra milliardergruppen (pengekjærhet er en rot til alt ondt) – og Jesus sa: "Der kan ikke tjene gud og mann." Cartergruppen, FN og EU, nazismen, marxismen og Islam har valgt Ismaels –, Esaus – og Abrahams 3. kone Keturas etterkommere fremfor Israel, (se 1. Mosebok 12.3, Salme 122.6 og Sak. 12.2 og 3).

Thore Lie,
Oslo

Høyverdig eller uverdig?

Av Svein Otto Hauffen

Før ble det ansett som verdig og vist, å innse og innrømme feil. Dels også i dag. «Den som erkjenner feil og tar konsekvensen av det, viser derved at han er klokere idag enn igår». Selvnissikt såvel som innrømmelse ble imøtekommet på høvisk vis, og åpnet derved for samkjensle og samarbeid. Privat, såvel som sosialt og samfunnsmessig. Nevnte motarbeides bl.a. av «boulevardjournalister» som kynisk appellerer til folks primitive sider, for å fremkalle løssalgss-fremmende konflikter. De kaotiserende virkninger også av kunstig fremkalt konflikter, bevirker dis-

harmoniserende ubalanse i samfunnet, som alle i lengden taper på. Mangt kunne nevnes men begrenses til ett eksempel: Den utpekerte faenskap å kalle en ærlig innrømmelse for «flatlegging». Å snakke og skrive om at han/hun «la seg flat» osv. Denslags falske bilder virker lett forførende på mange som ikke tyr til kritisk vurdering. Når noe egentlig høyverdig utlegges som nedverdiggende, dannes mentale blokkeringer. Det vil selvsagt ikke fremme men hemme en innrømmelse, dersom man innbiller seg å legge seg flat for noen. Noe høyverdig forsøkes nedvurdert og nedverdiggende til det uverdige, henimot foraktelige. Når folks mentalitet forgiftes med

denslags mefistofoliske synkvervelser, kan følgene på «sikt» bli uoversiktelige. Noen groteske vrengebilder av en høvisk medmenneskelig holdning som har hevd gjennom århundrer, appellerer til hovmot og skadefryd på den ene side, og til stahet, egenhet, forherdelse og selvrettferdighet osv. på den andre side. Og til konfliktløsning istedenfor til konfliktløsning.

Men ved besindig ettertanke, kan mangt løses. Især ved påfølgende samtaler i respektende fordragelighet. Istedenfor ved hissig debatter i respektløs ufordragelighet.

Frihandel er krig

Debat 13. september 2003

Af NAOMI KLEIN Toronto

På handelstopmøder kan diskusjoner om privatisering forekomme abstrakte og indviklede. Ude blandt ofrene er spørsmålet så krystallklart og viktig som selve retten til at overleve

INTERNATIONALT

Mandag blev syv antiprivatiserings-aktivister arresteret i Soweto for at have forsøgt at stoppe installationen av brugerbetalingsautomater til vand. Vandautomaterne er privatiseringsglade politikeres seneste tiltag mod det forhold, at millioner af fattige sydafrikanere ikke er i stand til at betale deres vandregninger. Disse dimser fungerer efter samme princip som taletidskort i mobiltelefoner. Med den forskel, at man i stedet for at stå tilbage med en død mobiltelefon, når tidskortet er brugt, vil stå tilbage med mennesker, der er døde efter at have drukket kolera-inficeret vand.

Samme dag blev Argentinas forhandlinger med Den Internationale Valutafond (IMF) afbrudt. Anstødsstenen var profitraten for privatiserede serviceselskaber. I et land, hvor 50 procent af befolkningen lever i fattigdom, kræver IMF, at multinati-

onale vand- og elselskaber skal have lov til at øge deres fortjeneste med svimlende 30 procent.

I Cancún i denne uge tusindvis af aktivister har samlet sig for at protestere imod den brutale økonomiske model, som WTO står for, og som i sig selv kan ses som en form for krig. For ligesom krig dræber privatiseringer og afreguleringer. Det sker ved at skrue priserne på fornødenheder som vand og medicin i vejret og dumpe priser på råvarer som kaffe, hvorved små landbrug gøres urentable. At der er tale om krig viser sig også ved, at de som gør modstand og »nægter at forsvinde« (som zapatisterne siger), rutinemæssigt arresteres, tæves og endog dræbes. Og rigtige krige kan blive resultatet, hvis denne lavintensive form for undertrykkelse viser sig ude af stand til at rydde vejen for de store transnationale selskabers uhæmmede fremfærd.

De verdensomspændende protestaktioner mod krig, der overraskede verden den 15. februar, voksede ud af netværk opbygget igennem flere års globaliseringskritisk aktivisme. Trods bestræbelser for at holde disse initiativer adskilte, ligger bevægelsens eneste fremtid i den opbakning om et fælles mål, vi igen har set repræsenteret i Cancún. Tidligere bevægelser har forsøgt at bekæmpe

krige uden at konfrontere de økonomiske interesser bag dem eller at kæmpe for større social retfærdighed uden at konfrontere militære magtkonstellationer. Nutidens aktivister, der for længst har gjort sig til eksperter i 'at følge pengene', er ikke til sinds at gentage disse fejltagelser.

Tag eksempelvis Rachel Corrie – aldrig må vores minde blegne om denne 23-årige pige, der iklædt orange jakke havde modet til at trose israelske bulldozere. Også hun havde blik for de dybere trusler, der lå bag de aggressive nedrivninger af palæstinensiske huse.

»Det er for mig at se modproduktivt at fokusere al opmærksomhed på nedrivningerne, likvideringerne og volden,« skrev hun i en af sine sidste e-mails. »Meget af det, der sker her i Rafah er led i en langsom eliminering af folks muligheder for at overleve. Ikke mindst vandforsyningen er afgørende.«

Slaget i Seattle i 1999 var Corries første store protestaktion. Da hun kom til Gaza havde hun allerede optrænet sig selv i ikke blot at se undertrykkelsens overflade, men at trænge dybere ned til de økonomiske interesser, som havde fordel af de israelske angreb. Corries kritiske gravearbejde, der blev afbrudt af hendes mordere, førte hende til

brøndboringer i nærliggende israelske bosættelser, som hun mistænkte for at være beregnet på lede vigtige vandressourcer væk fra Gaza til israelsk landbrugsjord.

Samme type bagvedliggende interesser var på færde, da Washington begyndte at uddele genopbygningskontrakter i Irak. Globaliseringskritiske røster var hurtige til at udpege de velkendte navne, privatiseringspusherne, Bechtel og Haliburton. Når dens slags foretagender fører an, betyder det, at Irak sælges, ikke genopbygges.

Selv de, som kun var imod krigen på grund af den måde den blev ført på (uden FN-godkendelse og med utilstrækkelige beviser for, at

Irak udgjorde en overhængende trussel), kan i dag indse, hvad der var den reelle grund til at den blev ført: For at gennemtvunge de selv samme politikker, som mødes med masseprotester her i Cancún: Ube-grænset adgang for multinationale selskaber og drastiske nedskæringer i den offentlige sektor. Som Robert Fisk for nylig skrev i The Independent: »Paul Bremers uniform siger det hele: Forretningsmandshabit og kampstøvler.«

Det besatte Irak bliver nu gjort til et tvangsmæssigt laboratorium for uhæmmet frimarkedsøkonomi – meget på samme måde som Chile

blev det efter kuppet i 1973 for den totalitære frihandelsøkonom Milton Friedmans 'Chicago-drenge'. Friedman kaldte eksperimentet dengang for »chokterapi«, skønt det – ganske som i Irak – reelt var væbnet røveri begået mod en befolkning i granatshok.

I august 1976 bragte The Nation en artikel af Orlando Letelier, tidligere udenrigsminister i Salvador Alendens styrtede regering, hvori han udtrykte sin frustration over, at det internationale samfund måske nok fordømte Pinochets menneskeret-tighedskrænkelser, men støttede hans frimarkeds-politik og nægtede at se »den brutale magt, det kræver at gennemføre disse mål. Undertrykkelse af flertallet og 'økonomisk frihed' for små privilegerede grupper er i Chile to sider af samme mønt.« Mindre end en måned senere blev Letelier dræbt af en bilbombe i Washington, DC.

De største fjender af terrorisme er dem, der aldrig taber af syne, hvilke økonomiske interesser der kan gavnnes af vold – som forstår, at volden er et iboende træk ved kapitalismen selv. Letelier forstod dette. Det samme gjorde Rachel Corrie. Og mens vores bevægelser gør fælles sag i Cancún, må også vi indse dette.

© The Nation og Information
*Oversat af Niels Ivar Larsen

Frps korstog mot asylsøkere

MORTEN TJESSEM
GENERALSEKRETÆR
RUNE BERGLUND STEEN
FAGSJEF, NORSK ORGANISASJON FOR ASYLSØKERE (NOAS)

Søndag 14. september 2003 5:05,
oppdatert 5:05

Dagbladet på nett

MENS VI ALLE

har erfaring med skatt, skole og helse, er det få som har egne erfaringer med utlendingspolitikken. Det betyr også at de færreste har reell mulighet til å gjennomskue de enorme mengdene med fordommer og bedrag som kontinuerlig pumpes ut av Frps propagandamaskin.

Også de andre partiene ser ut til å tro det er en debatt de er dømt til å tape, fordi Hagens vilje til å skandalisere sårbare grupper og hans frie omgang med fakta gjør hans jobb så langt enklere. Denne forståelsen er imidlertid mangelfull. Politikerne er med på å forme folkets oppfatninger. Dette er en innflytelse også andre politikere enn Hagen må være villige til å bruke, men det forutsetter at de setter seg godt inn i et komplekst saksfelt. Så langt er vi ikke imponert.

I Bergen har Frp nylig gjort et slagord av det mest inngrodde, rasistiske toalettsskriveriet som finnes. Hagens tilsvaret til Rasmussens Stem Norge for nordmenn er at det er «uheldig» formulert, men at Rasmussen, som en «ung og fremadstormende politiker», er «på linje med» Frps asyl- og innvandringspolitikk. Og «etter hvert vil han få erfaring og lære hva han ikke skal bruke» - slik Hagen har gjort.

I skyggen av partilederens voksende pondus har Frp bevisst forsøkt å tøyve hvor mye de kan skru opp

temperaturen på innvandrerrhetsen: En forside av Frps medlemsblad med «Masseinnvandring til Norge» i krigstyper og et bilde av mullah Krekar med tommelen i været; advarselen mot det Frp oppfatter som den etniske undergravningen av det norske Norge; fremhevelsen av kristen kultur som overlegen mer eller mindre alt annet på denne jord. Frp har prøvd ut farvannet, og vet at de nå kan tillate seg det aller meste. Med den plutselige oppblomstringen av skamløse beskyldninger rettet mot andre politikere, minner Frp stadig mer om Le Pen og Haider.

DET BLIR BÅDE

parodisk og tragisk når Frp i et avisinnlegg kan fremholde «en felles norsk oppfatning av demokratiske verdier, kvinnesyn, menneskeverd og lov og orden». En forståelse av menneskeverd som går ut på å stenge grensene for asylsøkere og helst dumpe dem i leire i Albania og Afrika, og en forståelse av demokratiske verdier som inkluderer noe som ligner islamhets, er til alt hell ikke grunnlaget for det samfunnet vi lever i. I et annet innlegg raljerer Frp over hvordan Bondevikregjeringen «holder trosfrihetens fane høyt». Hvor kommer de demokratiske verdier inn der?

Når Frp kontinuerlig hevder at kun to prosent av asylsøkerne er «reelle flyktninger», er det en halv sannhet. Når de forsøker å overbevise folk om at «resten er grunnløse asylsøkere», er det ren løgn. De siste årene har 70-80 prosent av de asylsøkerne som har fått opphold vært fra Irak, Afghanistan, Jugoslavia (Kosovo) og Somalia. Enhver som følger med på nyhetene vil vite at USA har vært i krig med regimene i hvert av disse landene. Var det grunnløst av USA å gå til krig i Somalia, Kosovo, Afghanistan og Irak? Eller mener Frp at riktignok

har regimene i disse landene vært av en slik art at verdens supermakt har gått til angrep på dem, men at det derimot er helt uten grunn når menneskene som bor i disse landene hevder selv å ha hatt problemer med regimene?

Man finner det samme dersom man ser på innvandrerbefolkningen totalt: De klart største gruppene med bakgrunn som flyktninger er fra Irak, Bosnia, Vietnam, Iran og Somalia, noe som stemmer svært godt overens med disse landenes sentrale plass i nyhetsbildet i ulike perioder. Frps refreng om en feilslått asylpolitikk er rett og slett ikke mer enn uvitende sludder. Når det gjentas mange nok ganger av mennesker som ikke vet eller ikke vil vite bedre, blir denne uvitenheten likevel en mektig trussel mot dem som trenger vår beskyttelse.

SELV OM NOAS

utgjør et motstykke til Frp, ville vi aldri hevde at 98 prosent av søkerne har gode grunner. Vi ville for øvrig heller aldri hevde at alle Frp-ere er voldelige, selv om én av dem slår. Vi nøyer oss med å påpeke at Taliban, Saddam Hussein, Slobodan Milosevic og krigsherrene i Mogadishu alle er harde fakta som forklarer hvorfor mennesker på ulike tidspunkt har flyktet fra disse landene.

I en pressemelding lykkes Frp i å referere til irakiske asylsøkere som både «grunnløse», «ulovlige» og «falske». Kurdere fra Irak har vært offer for en av de mest brutale folkeforfølgelsene i nyere tid, med 180000 drepte menn, kvinner og barn. Man skal ha en temmelig skitten politisk fantasi for å føre en kampanje mot kurdere eller andre irakere som «grunnløse». Frp har like gjerne rettet sitt skyts mot Saddam Hussein som mot hans ofre, og avslører at de ikke egentlig liker noen av dem. Frps kyniske undergravning

av tilliten til at dem som får opphold faktisk har en berettiget plass i dette samfunnet, medfører en truende undergravning av samfunnet som sådan. Det triste er at samfunnet ser ut til å ha mistet mye av evnen til instinktivt å korrigere utsagn som kommer fra partier med en agenda som er åpenbart opportunistisk.

En test for å avsløre Frp, er å sammenligne deres standpunkter i integreringsdebatten og asyldebatten. Man vil da se hvordan Frps engasjement for minoritetskvinnens rettigheter i Norge sviner til intet når det er snakk om kvinnelige asylsøkeres rett til beskyttelse mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse eller steining. Da er ikke Frp tause tilskuere til voldtekt, som de beskyldte Bondevik for å være på Dagbladets forside - de heier på hurtig retur inn i overgripernes armer og reagerer med moralsk harme på den idé at de skulle få asyl. Frp har advart mot faren for fremtidige etniske/kulturelle konflikter mellom nordmenn og muslimer. En annen test for å avsløre Frp, er om Frps stadige hets av sårbare grupper minsker eller øker denne faren.

DET ER NATURLIGVIS

også personer som misbruker systemet, og slikt misbruk skal bekjempes. Innvandringspolitikken forblir derimot et samfunnsområde hvor enkelttilfeller av misbruk utnyttes politisk for å skandalisere en hel gruppe mennesker. Det er eksempelvis ingen mangel på skattesvindler eller misbruk av sosiale ordninger blant nordmenn. At Skattedirektoratet har en jobb å gjøre, innebærer imidlertid ikke at skattepolitikken som sådan er mislykket. Akkurat som vi trenger et Økokrim som etterforsker finansstopper og en Utrykningstjeneste som tar fyllekjørere av veien, trenger vi et Innvandringsavsnitt som tar seg av folk som misbru-

ker asylsystemet.

Etter Hagens hodeløse beskyldninger den senere tiden har offentligheten fått all mulig anledning til å forstå at Hagen ikke er stort mer enn Rasmussen i en polert og profesjonalisert utgave. Dersom Frp noen gang skulle komme i en utøvende maktposisjon, vil det først og fremst ramme dem som trenger vår beskyttelse, men også Norges gode anseelse i verdenssamfunnet. Kort sagt vil vi på vårt rike berg fremstå som like latterlige som usympatiske. Norge for nordmenn!

Sitat: «Frp har like gjerne rettet sitt skyts mot Saddam Hussein som mot hans ofre, og avslører at de ikke egentlig liker noen av dem.»

En tosks tale

Jeg har sett en viss Erling Fossen på tv. Han er fra Oslo. Han har patentløsninger på ting han ikke har det minste greie på. Han tror at han vet noe om Finnmark. Han har ingen anelse om sammenhengene i det norske samfunn. Han tror at det er Oslo som holder landet i gang. Han vet ikke at mer enn 96% av all produksjon av realverdier i landet foregår på helt andre steder enn Oslo. Han tror at papirflytting er verdiskaping. Han forstår ikke at det å melke geiter i Nord-Troms bidrar mer til å holde landet i gang enn å drive piercingsalong i Storgata. Han forstår ikke at Oslo eksisterer takket være en tung subsidiering fra resten av landet. Han er en tosk.

Kolbjørn Brekstad,
Åmotfors, Sverige

Bring dem hjem nu'

af JØRGEN STEEN NIELSEN, 16. august 2003 NordfotoBrev fra ulykkelige, vrede og nedslidte soldater i Irak får moralen til at krakelere hjemme i USA

Nervøsiteten må være ved at brede sig i Det Hvide Hus og i Pentagon. Det her minder lidt for meget om noget, man har prøvet før.

Når pårørende til udsendte amerikanske soldater, aktive militærfolk og veteraner fra tidligere militæroperationer begynder at organisere sig, rejser til Washington og siger til præsidenten »Bring dem hjem nu!«, så lugter det af alvorlige problemer på hjemmefronten. Det ligner i ubehagelig grad starten på det stemningsskift i den amerikanske befolkning, som for snart 30 år siden tvang USA's præsident til at give op og kalde soldaterne hjem fra Vietnam.

Det er imidlertid, hvad der sker i USA nu. I denne uge gik talsmændene for 600 militære familier til de store amerikanske medier med budskabet om, at nu kan det være nok med krigen i Irak. Soldater skal ud.

De pårørende, der har organiseret

sig i netværket Bring Them Home Now!, er syge af bekymring over deres unge mænd og kvinder, der netop har fået at vide af deres militære øverstkommanderende, generalløjtnant Ricardo Sanchez, at hver enkelt må indstille sig på at skulle blive i det irakiske helvede i et år.

»De fik at vide, at det ville blive som indmarchen i Paris. Det her minder meget mere om Mogadishu,« siger Stan Goff, veteran med en søn i Irak, med henvisning til henholdsvis Anden Verdenskrigs afslutning og til USA's ydmygende tilbagetrækning fra Somalia i 1993. De pårørende, der siger, de har modtaget tusinder af e-mails til støtte for deres aktion, føler sig svigtet og bedraget af regeringen.

»Den amerikanske offentlighed blev ført bag lyset af Bush-regeringen,« skriver de på hjemmesiden.

»Vore tropper er suget ned i et regionalt hængedynd, som først og fremmest er skabt af regeringen. De militære operationer opfattes ikke som en befrielse, men som besættelse. Det store flertal af irakere vil ikke

have de amerikanske tropper i Irak.«

Dag for dag kan soldaternes forældre, partnere og børn registrere, hvordan de befriede irakere slår befrielse ihjel. 60 amerikanske soldater og syv britiske soldater er blevet dræbt i kamp og 475 såret siden krigens officielle ophør 1. maj. Torsdag blev endnu en britisk soldat bombe-dræbt og to såret og fredag blev to amerikanske soldater såret ved et granatangreb.

Dertil kommer de ekstremt belastende fysiske og psykiske forhold i Irak. Flere amerikanske soldater er døde sovende i deres feltsege af varmechok, mens andre er døde af en ukendt lungesygdom, der foreløbig har ramt omkring 100 soldater. Netværket oplyser, at der også optræder selvmord blandt de udstationerede.

Depression og frustration

Brevene hjem fra frustrerede soldater fortæller de pårørende om vægttab, depressioner, søvnløshed og stærk frustration over ikke at kunne se formålet med USA's tilstedeværelse.

»Vore soldater har tabt moralen. De kæmper en illegal og illegitim krig,« siger Susan Shuman, mor til sergent Justin Schuman, der i sine breve fra Samarra nord for Bagdad fortæller om elendige leveforhold, manglende rationer og stadige angreb på de amerikanske tropper. Justin lever i et lille rum i en forladt politibarak sammen med fem andre, får kun to liter vand om dagen, spiser udelukkende færdigproducerede madrationer og er udsat for over 50 graders varme, fortæller Susan Shuman.

Barske vilkår

»Som militære veteraner og familier forstår vi, at barske vilkår kan være en del af jobbet. Men der må være en ærlig og overbevisende grund til at udsætte vore soldater, vore familier og vort samfund for sådanne belastninger. De grunde, der er givet for besættelsen af Irak, lever ikke op til den standard. Uden en retfærdig grund til krig, forlanger vi, at tropperne bringes hjem nu,« lød kravet fra netværket.

Reaktionerne er ikke udelukken-

de positive. Charley Richardson, en af protestkampagnens initiativtagere, siger, at »vi er blevet kaldt en skændsel.

Men mange af de støttemails, vi har modtaget de seneste dage, starter sådan: 'Jeg er republikaner, jeg stemte på Bush, jeg gik ind for krigen, da den startede'.«

At holdningerne er i skred, fremgår af en meningsmåling offentliggjort fredag af Scripps Howard News Service, ifølge hvilken kun 32 procent af amerikanerne nu føler sig overbeviste om, at det var rigtigt at indlede krigen. I maj var det tal 41.

Den amerikanske eksgeneral og NATO-øverstkommanderende under Kosovo-krigen Wesley Clark gav torsdag indirekte sin støtte til det nye netværk, da han torsdag på CNN sagde: »Den enkle sandhed er, at vi gik ind i Irak på basis af en del intuition, en del frygt, en vis overdreven retorik og nogle meget, meget skrøbelige beviser. Dette er en klassisk fejlbedømmelse på præsident-niveau.«

Harry Lindstrøm – et norsk justismord

Hjalmar Markussen

Prosessen mot Lindstrøm et politisk justismord

Dokumentar

296 sider

Dokumentarforlaget

Jeg kan ennå huske stillheten ved radioapparatet. Mors uimotagelige «hysj!!», et hysj ingen våget å bryte. Reiseradioen vi hadde hjemme, en Tandberg Kurér, fortalte om gruueulykken på Svalbard. Jeg kan ikke huske detaljene, bare stemningen. 21 mennesker hadde omkommet den 5. november 1962.

Kings Bay

Siden skulle Kings Bay bli et begrep. Rolf Just Nilsen, den eminente skuespilleren og imitatoren ga ut platen «Jul i folkehjemmet», en ironi over det norske politiske liv og landskap hvor alt og alle av Stortings og styringsverks kjendiser ble parodierte. Kings Bay hadde et eget spor på den lille røde EP-en som kom til jul i 1963, tror jeg. Jeg var ni år, og en beundrer av Einar Gerhardsen.

Kings Bay fikk avgjørende innflytelse på norsk politikk. Saken førte til Gerhardsen-regjeringens fall. For første gang fikk vi en borgerlig samlingsregjering, og selv om koalisjonsregjeringen til John Lyng ikke levde

lenger enn tre uker, var det et tidsskille i politikken. Siden det etterfølgende valget har ingen norske politiske partier hatt flertall alene på Stortinget.

Skurkeaktig

En mann ble bare så vidt nevnt på juleplaten til Rolf Just Nilsen, i en sang. Han ble harselert over. Det var byråsjef Harry Lindstrøm. Han ble her, som overalt ellers, fremstilt som en skurkeaktig mann, med evner til å selge norsk statlig eiendom uten å ha rett til det. Under lå at han også hadde tjent på det selv.

Harry Lindstrøm var byråsjefen som ble syndebykk i forbindelse med flere norske industriskandaler. Til sist ble han dømt til fengsel for ting han slett ikke hadde gjort.

Fascinerende

Dette er det Hjalmar Markussens bok handler om. En fascinerende bok. En bok som «tar» deg lik en spennende kriminalroman. Hvilket den også er, bortsett fra at fortellingen ikke er oppdiktet, men sann.

Hjalmar Markussen har en meget variert fortid. Han har vært fisker, sjømann og freelance-journalist. Dette er hans første bok. Han nøster opp saken og menneskene som var involvert. Her tegnes bilder av norske politiske ikoner – Einar Gerhardsen, Trygve Lie, Bent

Røiseland, Trygve Bratteli, Per Borten og flere. Han henter dem ned fra veggene, ikonene veies og endevendes. Mange av dem henges opp igjen, men vel tilbake på veggen ser de ikke ut som før.

«Reis til helvete»

Alfred Henningsen var på dette tidspunkt stortingsrepresentant fra Troms. Han reiste i 1966 en interpellasjon til fordel for Harry Lindstrøm. Han trosset parlamentarisk leder Trygve Bratteli som mente han ikke burde interpellere i denne saken. Både før og etter debatten påsto Bratteli at «du ødelegger partiet».

– Reis til helvete, svarte Henningsen. – Det er du som ødelegger partiet.

Dermed traff piskeren ham der det sved mest. Han ble ikke renominert. En direkte følge av interpellasjonen, hevder Henningsen i sin egen bok fra 1989.

Slik får vi også et innblikk i det demokratiske Norge med et nesten allmektig Arbeiderparti. Et parti som avgjorde de fleste saker på kammeret, og hvor brudd på partidisciplinen ble straffet strengt. Det slår meg at kulturen ennå lever, at partipisken slett ikke har havnet på det politiske mørkeloft.

Medienes gapestokk

Men heller ikke mediene slipper unna Mar-

kussens nådeløse lys. Vi blir profesjonen som stilte Harry Lindstrøm helt urettmessig i gapestokken. Som dømte ham før han ble dømt og som bar frem synspunkter vi skulle stilt oss kritiske og spørrende til. A-pressen inngikk forlik. Mot 124 borgerlige aviser innledet Lindstrøm rettsaker. De fleste vant han.

Et fantastisk portrett er det forfatteren tegner av en av de mest begavede og intelligente statstjenestemenn Norge har sett. En mann som lærte seg mange språk. Som tok universitetseksamener på løpende bånd, men som også var sta og villig til å slåss kompromissløst for det han mente var rett, og som derfor også ble en torn i øyet på dem han angrep for manglende kompetanse og innsikt. Mektige menn skaffet han seg derfor som fiender. Menn som fant det opportunt å bruke Harry Lindstrøm som syndebykk.

Lærebok

En fascinerende lærebok i hvordan det politiske liv kan fungere når det er som verst er det Markussen har skrevet. Den er velskrevet og spennende. Selv om jeg visste hvordan det ville gå til slutt, kunne jeg ikke legge den fra meg før den var lest fra perm til perm. I tillegg er den, selv om den omhandler hendelser flere tiår tilbake, også viktig.

Svenn A. Nilsen

USAs mislykkede imperiefremstøt

IVER NEUMANN,
NORSK UTENRIKSPOLITISK
INSTITUTT

Mandag 25. august 2003

Dagbladet på nett

DEN SITTEDE LEDELSEN

i Washington har tatt mål av seg til å bygge et formelt imperium, og USA har mange av de økonomiske og militære forutsetningene som skal til for å lykkes med et slikt prosjekt. Men USAs manglende evne til å holde orden der de allerede har makten og deres uvilje mot å ta inn over seg historiske erfaringer som blant annet britene gjorde seg, peker i retning av at prosjektet vil mislykkes.

For europeere og amerikanske liberale kan det synes uforståelig at USA ikke skulle være fornøyd med den nåværende økonomiske og politiske verdensordenen, der USA er hegemonisk. Den synes som skredersydd for USA, og det bør ikke overraske, all den tid USA faktisk sydde den selv. Ikke desto mindre er det et faktum at republikanske amerikanere er misfornøyd og har gitt seg i vei med en politikk som i forhold til Den kalde krigens verdensordening rett og slett må karakteriseres som revolusjonær.

TEGNEDE PÅ AT USA

tar mål av seg til å bli et imperium, synes å være overalt. De siste par årene har vi sett hvordan USA i stigende grad har forkastet suverenitetsprinsippet og multilaterale ord-

ninger. I den offisielle nasjonale sikkerhetsdoktrinen, The National Security Strategy of the United States of America fra september 2002, slås det fast at ingen makt kan true USA militært i de neste par tiårene. Det overordnede målet for de neste tiårene er å hindre at noen skal kunne utvikle seg til å bli USAs likemenn. Folkeretten forkastes. USA nekter å underkaste seg multilaterale ordninger som den internasjonale stafferettsdomstolen eller for den saks skyld hele det bestående FN-systemet. Selve begrepet «imperium», som tidligere bare ble brukt av USAs få venstreopposisjonelle, brukes nå med positiv valør i flere av de toneangivende republikanske miljøene, for eksempel det neokonservative og de fundamentalistiske kristne. USAs imperiale politikk på 1890-tallet og dets ledende menn, først og fremst Teddy Roosevelt, er blitt gjenstand for sterkt økende interesse fra politikere og rådgivere. Det amerikanske fremstøtet er reelt, og må tas på alvor av alle som er interessert i global politikk, for uansett hvor i verden man befinner seg og hvilket saksfelt man arbeider med, har det stor og direkte betydning.

OM VERDENSDORDENEN

går fra å være preget av et system av suverene stater til å være dominert av et voksende amerikansk imperium, vil en rekke politiske enheter fristes til å søke inn mot USAs beskyttelse. Om USAs forsøk på å danne et imperium mislykkes, slik mye kan tyde på, er det adskillig klokere å holde avstand og søke beskyttelse mot imperieherren annet steds. Ikke minst er dette viktig for

en småstat som Norge.

Rent materielt kan forsøket synes å ha kommet godt i gang. Med unntak for petroleum finnes det ikke mankoer, og posisjoneringen de to siste årene har gjort en del for å fylle denne sentrale mankoen. USA har en enorm og økende utenriksgjeld, men har tidligere vist at de kan manipulere markedene såpass godt at de sannsynligvis vil kunne unndra seg konsekvensene av dette. USA er klart ledende hva angår våpenteknologi, og har vist evne og vilje til å bruke de ressursene som skal til for å beholde dette forspranget i et par tiår. Problemet ligger snarere i en manglende forståelse av hva imperium krever av politisk kunnskap og manøvrering.

FOR DET FØRSTE

må imperier ha et stabilt kjerneområde. Når man skal bygge imperier, må man ha ryggen fri fra bråk innen egen befolkning. Her har USA en klar svakhet. Landets egne storbyer har strøket der ordensmakten ikke er effektiv. I USA befinner flere svarte menn seg i fengsler enn i høyere utdannelse. USAs fengselsbefolkning utgjør svimlende fire millioner mennesker. Den utbredte bruken av slike direkte virkemidler indikerer at staten er for svak til å kunne styre med indirekte midler. Det sentrale historiske eksempelet på ulempene ved ikke å kunne styre samfunnet indirekte, ved hjelp av autoritativt verdifastsettelse, er Vietnam-krigen.

FOR DET ANNET

må man begynne i det små og bygge seg utover. Igjen er USA dårlig forberedt. Erfaringene med imperi-

ebygging i randen av sin egen statsdannelse, for eksempel i Puerto Rico og Guam, peker ikke i retning av at man mestrer å skape orden på en effektiv måte. Erfaringer i Latin-Amerika gjennom 150 år har avdekket sterke mangler ved det politiske håndlag.

FOR DET TREDJE

mangler USA kunnskaper om verden. En av grunnene til at Europa i sin tid greide å dominere verden, var at man systematisk samlet inn og reflekterte over kunnskap om andre kulturer. Den amerikanske politiske kultur er imidlertid preget av mangel på diplomatisk tradisjon, ikke minst ved at den er selvcentrert. I USA forholder man seg til verden som om den allerede var en forlengelse av USA. Det kan være riktig at amerikanske transnasjonale selskaper og amerikansk populærkultur står sterkt verden over, men dette er ikke alene nok til å grunnlegge et formelt imperium. Spesielt er unnasluntr-erholdning til historie og de leksjoner som der er å finne graverende.

Det er for eksempel ingen tegn til at man i Washington har studert de problemer Storbritannia hadde med sin imperiebygging på steder som Irak. Disse problemene førte til at det britiske imperiet historisk sett ble forholdsvis kortlivet. Når USA nå synes å gjenta en god del britiske feil, som å regjere indirekte i for liten grad, og samtidig begår nye, utgjør det allerede på kort sikt et stort problem for imperiebyggingen.

FOR DET FJERDE

synes man i USA ikke å ha tenkt

igjennom at et imperium per definisjon er et system der makt er samlet omkring et sentrum og utøves ved hjelp av forskjelligartede avtaler med lokale makthavere. Selv ikke den sterkeste imperieherre kan gjøre alt selv. Man må ha allierte. Da blir det avgjørende viktig å ha gode strategier for å holde på de allierte man har, og alltid være på utkikk etter nye. USA har fulgt motsatt kurs, hvilket er mest tydelig i Europa, der man på klosset vis har fremmedgjort makter som Tyskland og dermed gitt støtet til en sterk intensivering av arbeidet med en felles europeisk utenrikspolitikk. EU er nå for første gang i sin historie i ferd med å utvikle en felles militær strategi. Den vil ganske sikkert gå i retning av å balansere den amerikanske imperiebyggingen.

Mitt tips er på denne bakgrunn at det amerikanske imperiefremstøtet er såpass dårlig forberedt at det ikke vil lykkes. USA vil være den sentrale makt i verden i flere tiår fremover, men landet synes rett og slett ikke å ha den politisk overgripende analyse som skal til for å kunne bli kjernen i et formelt imperium. De har feilet i tidligere forsøk, de har ikke lært av andres og egne erfaringer, og de mangler den politiske kompetanse i å bygge allianser og spille andre ut mot hverandre som forutsettes for at formell imperiebygging skal bli vellykket. Vi andre bør derfor holde avstand, og motstå imperiefremstøtene som best vi kan.

I skallemaalernes - - -

utenlandske forbilder, som en steriliseringslov nylig vedtatt i Hitlers tredje rike.

Representantene for de store partiene sa lite og stemte enstemmig for: Arbeiderpartiet med Johan Nygaardsvold i spissen, Høyre, med C.J. Hambro, Venstre, med daværende statsminister J.L. Mowinckel. Bondepartiet, anført av formann Jens Hunseid, var det stortingspartiet som uten sammenligning var mest opptatt av arvebiologiske synspunkter. Selv den ene representanten for det nystiftede Kristelig Folkeparti stemte for loven.

Øystein Sørensen skrev videre:

"Bare Gjert E. Bonde opponerte og stemte mot. Han tilhørte Samfundspartiet, et merkelig parti med en egenartet blanding av kristentro og hjemmesnekredidéer om løsning av økonomiske og sosiale problemer. Egentlig var Bonde bare varamann. Han møtte for partiets eneste innvalgte representant: partiformann, sjefsideolog og profet Bertram Dybwad Brochmann. Bonde selv var litt av en ideolog, og hadde, om man får si det slik, mange rare idéer han også. Men han stemte mot steriliseringsloven. Det fortjener han å huskes for."

Beskrivelsen av G.E. Bonde og B.D. Brochmann som ideologer med mange rare ideer, får stå for professor Sørensen egen regning. Vi vet hva de virkelig sto for og hvilke revolusjonære ideer de hadde for et annet og bedre samfunn - logokratiet.

Stortingsvedtaket om steriliseringsloven var et ledd i en mørk side ved det storeveivferdsstatsprosjektet som for alvor startet i 1930-årene. Grunnlaget var at det var statens oppgave å ta vare på folk fra vugge til grav. Sosialpolitikk, utdannelse, helsepolitikk, boligpolitikk – det er sånt vi gjerne vi forbinde med statlig velverdspolitikk. Men i 1930-årene var også tvangssterilisering betraktet som en måte å forbedre folkehelsen på. Det var flere internasjonale forbilder for den norske loven, både i demokratisk og i alt annet enn demokratiske stater. Her sto Karl Evang sentralt som helse-diktator med ubegrenset makt og myndighet. Han snakket om "den gode folkestamme".

Jeg skal komme tilbake til både Karls Evangelisering og loven om sterilisering slik det ble beskrevet i Samfunnsliv nr. 48 den 31.mai 1934, men jeg må gå kronologisk til verk for å vise den røde tråden i denne uhyrlige maktveven. Først er det nødvendig med å se på hvilke tanker og ideer og hendelser som red de vestlige samfunnene som en mare i forbindelse med rasehygiene og arvebiologiske teorier gjennom århundrene og som Bonde og Brochmann i Samfundspartiet hadde å kjempe i mot.

Wannsee-sentret i Berlin

I 1993 var jeg på en studiereise til Berlin. Der besøkte jeg bl.a. Wannsee-sentret som ble ombygget til et Holocaust-museum i 1986. I 1940 ble bygningen overtatt av SS-avdelingen "Nordhav". Den 20.januar 1942 foregikk det beryktede møtet som la grunnlaget for den endelige løsningen på jødespørsmålet. Resultatet ble 6 millioner døde. Blant deltagerne var Adolf Eichmann og Richard Haydrich. Eichmanns protokoll fra møtet ble først funnet i 1947.

Lederen for sentret, Annegret Ehmman, orienterte om bakgrunnen for den rasebiologiske forskningen i Europa og USA. Det som overrasket meg under denne orienteringen var at en nordmann hadde stått sentralt i oppbyggingen av nazistenes teoretiske grunnlag for rasehygiene. Det var professor Jon Alfred Mjøen ved Rasehygienisk Institutt på Blindern. Senere skal jeg komme inn på hva hans bidrag bestod av.

Vi kjenner alle til europeernes kolonialisering av resten av verden og hvilke konsekvenser det fikk for befolkningen i disse områdene. Alt i 1619 var det 1.5 mio av den opprinnelige befolkningen i Amerika igjen, 90 % var utslettet, enten av sykdommer innført av de hvite, hardt slavarbeid eller ved regulerete henrettelser og massakrer. Det er historien om slavehandelen og norske skip som deltok i transpor-

ten. Norge/Danmark bragte 97 000 slaver over Atlanteren fra frakten tok til i 1674. En uendelig rekke av hendelser som har fått store følger for våre samfunn helt frem til vår egen historie med behandlingen av jøder, samer, kvener og tater bl.a. For alt dette skapte ideer og tanker om at disse folkeslagene som ble lagt under pisker var mindreverdige og ikke egentlig mennesker som oss. I Valladolid i ble det på 1500-tallet til og med holdt et omfattende kirke-møte om noen medbragte indianere fra Sør-Amerika virkelig var mennesker eller ikke. Det ble ført beviser fra begge parter og saken varte i flere dager.

Kronologisk tidslinje I

Her følger en liste over bl.a. bøker og hendelser som hadde enorm betydning for utviklingen av rase- og arvehygieniske teorier. Listen gjør ikke krav på å være fullstendig.

1676 William Petty: "The Scale of Creatures": "Jeg hevder at europeerne skiller seg fra de ovennevnte afrikanere ikke bare av farge...men også... ved sin hjernes indre egenskaper."

1708 William Tyson: "Orang-Outang or the anatomy of a pygmy": pygmeen er et dyr, "wholly a brute", men i kjeden som det manglende mellomledd mellom menneske og dyr.

1838 Herman Merivale foreleste i Oxford om "Colonization and colonies" og sier at "den hvite rasen er bestemt av skjebnen til å utrydde den ville." JC Prichard: "On the extinction of human races". "De ville rasene" kan ikke redde. Antropologisk forskning ga utrydderne et alibi ved å erklære utryddelsen for å være uunngåelig.

1850 Herbert Spencer: "Social Statics". Skriver at imperialismen har tjent sivilisasjonen ved å utrydde de lavere rasene fra jorden. Robert Knox: "The Races of Man. A fragment": viser rasismen i fødselsøyeblikket: "kjente vi loven som ble deres opphav, ville vi også kjenne loven for deres utdøen...de mørke rasene har være de lysere slaver...en fysisk, og følgelig også psykologisk, underlegenhet hos de mørke rasene i sin alminnelighet."

1864 W.Winwood Reade: Savage Africa: spår at Afrika blir delt mellom England og Frankrike. "Det er et eksempel på den naturens velgjørende lov som sier at den svake må bli oppslukt av den sterke".

1868 William Greg med artikkel i Frazer's Magazine: om "det naturlige utvalgs rettferdige og helsebringende lov" som er satt ut av spill. Bare ved å utrydde andre kan vi unngå det rasemessige forfall. Francis Galton (Darwins fetter): Hereditary Genius "Trolig er ingen dyreart overhodet i løpet av en periode av jordens historie blitt utsatt for en slik ødelegelse over så store områder og så forbløffende hurtig, som det ville mennesket." Galton fikk mange elever, ikke bare i Tyskland. Statens inst. for rasebiologi i Uppsala fantes fremdeles helt opp til 1950-tallet.

1871 Darwin: Menneskenes avstamning: "I en fremtid, som regnet i århundrer ikke er særlig fjern, kommer de siviliserte menneskerasene med sikkerhet til å utrydde og erstatte de ville rasene overalt i verden."

1883 Herbert Spencers bok "Utviklingslære" utkom på svensk. Dermed fikk sosialdarwinismen gjennombrudd i Norden. Kampen for tilværelsen er en rensningsprosess som foredrer slekten gjennom naturlig utvalg. Same ble nå beskrevet i negative vendinger.

1880-- Ernst Haeckel, tysk biolog, ga ut "Naturlig skapelseshistorie på svensk. Den nordeuropeiske rasen, særlig briter og tyskere, sto høyere enn andre raser pga hjernens høyere utvikling.

1884 Eduard von Hartmann: Philosophy of the Unconscious: "Like lite som man gjør hunden hvis hale skal skjæres av, noen tjeneste ved å skjære den av gradvis, tomme for tomme, like lite human er det å forlenge døds kampen for ville folk, som befinner seg på randen av utsløttelse, med kunstige midler."

1891 Friedrich Ratzel: Antrhopogeographie, grunnlaget for tysk rasebiologi og tysk kolonialisme.

1893 Alexander Tille: Volkdienst: om den sterkeste rasens rett til å tilintetgjøre den lave-

re.

1894 Benjamin Kidd: Social Evolution, om kampen mellom rasene, den rase som vil beholde sin plass i konkurransen, hører utryddelsen av andre raser til de strenge, ubøyelige vilkårene.

1907 I USA innfører staten Indiana steriliseringslov

1930-årene Nazistene tar makten i Tyskland. Innføring av steriliseringslover. Omfattende utbygging av rasehygieniske institusjoner og anlegg.

Jøder, sigøynere og andre mindreverdige mennesker skal utryddes.

Hva skjedde i Norge?

I Norge finnes allerede god dokumentasjon på det som ble kalt "jøde-problemet". Jeg vil derfor fokusere på det som det nærmest ikke finnes noe om i historiebøkene, nemlig same-nes, kvenernes og taternes situasjon.

Kronologisk tidslinje II

800 Ottar driver inn finnskatten fra samene. Ifølge fylkeskonservator Einar Niemi utgjorde finne-skatten 10-12 ganger større verdi enn skatten storbøndene i Trøndelag betalte på omtrent samme tid. Både Sverige, Finland og Norge beskattet samene.

1000- Tore Hund og Karl, to av halvøygene, dro på plyndringsferd langs kysten i Finnmark. På biskop Adalbert av Bremens tid(1043-72) hadde kristningsarbeidet av samene begynt. Snorre beskriver at samene bedriver trolldom.

1240 Forordningen av Telge tillot kristne å dyrke så mye jord de ville i Lappland.

1300- Forsøk på norsk bosetting langs kysten opp til Finnmark.

1326 Nordmennenes og russernes skatterett overfor samene fastslått.

1530 To slags finnskatt i Finnmark:

- Sjøfinnskatten: penger og tørrfisk

- Fjellfinnskatten: skinn, innlandsfisk og penger

1584 Kongelig reskript foreskriver at taterne skal utvises fra riket, høvdingene dømmes til døden.

1595 Teusinafreden: skattekravene overfor samene ble mer pågående.

1600-tallet Samene slaver i sølvgruvene i Nasafjellet

1609 Kommandanten av Vardøhus festning fikk beskjed av Christian IV om følgende ang. samene, "at de, som blive befundne at bruge Trolldom, ved Dom og Sentens uden al Naade aflives."

1690-- Hundrevis av rune bommer brennes fordi all samisk mytologi skal utryddes og folket kristnes. Heksebålene brant livlig i same-land.

1735 Første tukthus for tater i Trondheim.

1855 Eilert Sundt sier at taterne utgjør et humanitært og etnisk problem. Oppretter Fante-fondet for omplassering av taterne.

1870-- Omfattende nedvurdering av same- ne og all samiskhet.

1880 Lærerinstrukts for de lappiske og kvenske overgangs-distrikter i Tromsø stift (som også omfattet Finnmark) forordnet at samisk og kvensk skulle fjernes fra all undervisning.

1897 Sokneprest Jakob Walnum tok initiativ til Foreningen til motarbeidelse av Omstreifervesenet (senere Norsk Misjon blant hjemløse, idag Kirkens Sosialtjeneste) Først i 1989 stoppet Sos.dep. millionbevilgninger til organisasjonen.

1899 Den norske stat forbød reindrift i 33 kommuner. Trollheimen, et område som samene hadde brukt i rundt 300 år, ble heller ikke anerkjent som reinbeitedistrikt.

1900 Løsgjengerloven i Norge. Omstreiferorganisasjonen påla dampskipsselskaper å nekte å ta med taterne som passasjerer.

1902 I "Reglement om Salg av Statens jord i Finnmark" ble det fastlagt at jord bare kunne selges til kjøpere som leser og skriver norsk og som bruker norsk i det daglige liv.

1904 Lovforslag om at samene må vike plassen for utviklingen: "Det tilsiges Udvingens ubønnhørlige lov. Kulturlivets Fremadskriden med Tilbagetrængen af det gamle Naturlivs Former har historisk berettigelse."

1906 Vindern Biologiske Laboratorium opprettet for å forske i rasebiologi. Leder for

dette var dr. Jon Alfred Mjøen. Forsket på samene. Wannsee-sentret dokumenterte at J.A.Mjøen hadde stor betydning for nazistenes utvikling av rease teoriene....

1907 Kongelig resolusjon gir Omstreiferorg. i oppdrag på statens vegne å forstå det fremtidige arbeid med bosetting av omstreifere.

1908 Svanviken arbeidskoloni for omstreifere opprettet.

1914 KUD gir misjonen i oppdrag å administrere Verge-rådslovens befatning med omstreiferbarn.

1924 Skoledirektør Brygffjell i Finnmark uttalte om samene at de var så degenerte som folk at det var liten vits i å lære dem noe. Målet var å utrydde den samiske kulturen.

Ikke bare myndighetenes politikk nedvurderte alt samisk, men også samfunnet ellers: samene er dumme, snyltende, upålitelige, skitne. Hamsun beskriver samene som parasitter som "vanker i utkantene, i det skumle, sæt lys og luft på dem, og de vantrives som tøi og makk." Fornorskingsprosessen settes inn for fullt i den samiske befolkningen. Forbud mot samisk på internatskolene. Forbud mot joiking m.m.

1927 Offentlig komite oppnevnt for å se nærmere på omstreiferspørsmålet. Overlege Johan Scharffenberg, Ingvald B.Carlsen fra Norsk Misjon er med. Begge aktive i samtidsdebatt om rasehygiene.

1929 Overlege Nitter i Skien foretok ikke mindre enn 72 steriliseringer av taterne.

1932 Johan Scharffenberg: "Hovedpunktene i arvelæren": "Samfunnet bør ikke ale op skrap på de sunde og dyktiges bekostning." Gjelder åndssvake, sinnsyke, drikkefeldige, omstreifere og prostituerte.

Biologen Jon Alfred Mjøens bok "Det norske program for rasehygiene" utkommer.

Ingeborg Aas: Hvordan samfundet bedre kan beskytte seg mot åndssvake: her nevner hun at homoseksuelle, omstreifere, alkoholistene og de åndssvake bør falle inn under den nye Straffeloven. Omstreiferne er defekte og psykiske undermålere.

1933 Jon Alfred Mjøens "Vern våre landegrens" utkommer: Ingen sociale millioner kan vaske vekk bastardens sjelelige defekter.

1934 Overlege J.Scharffenberg med avisartikler i Arbeiderbladet med tiltak overfor omstreifere, støttinger, sterilisering osv. Martin Tranmæl skriver hans syn. i boken "Hovedpunkter i arvelæren", utgitt av AOF, heter det at samfunnet har rett til å gripe inn med rasehygieniske tiltak.

Stortinget vedtar Steriliseringsloven mot en stemme: Samfundspartiets G.E.Bonde.

Vi skal se hva Samfunnsliv skrev angående denne loven:

SAMFUNDSLIV NR. 48 31. MAI 1934

"Stortinget vil tilbake til middelalderen"

"I mange år har de hyppige sedelighetsforbrytelser vakt den opinion hos mange av våre mest tankeløse medmennesker, at sedelighetsforbryterne måtte uskadeliggjøres ved kastrasjon. Dette var de mange som bare konstaterte at Jeppe drikker, men ikke spurte hvorfor Jeppe drakk. Og så har skriket på sådan uskadeliggjørelse ført til, at endelig straffelovkomiteen så sent som i 1925 drøftet spørsmålet. Da komiteen følte den instinktmessige motstand hos den almindelige sunne mann mot denne middelalderske tanke om kastrasjon, fremholdt komiteen at der som et første skritt ved lov burde åpnes adgang til sterilisering efter en persons egen begjæring eller samtykke. Man gikk nemlig ut fra at slik adgang vilde ha den betydning "at sedelighetsforbrytere som er dømt til langvarig straff eller internering, i egeninteresse vilde begjære kastrasjon for å gjenvinne friheten tidligere". Også mot denne tanke reagerer imidlertid folk meget sterkt, hvorfor tanken den gang ikke blev gjennomført.

En omgående bevegelse iverksettes

Men i 1932 tok den samme straffelovkomiteen saken opp på ny, men fra en annen kant. Det var nu ikke for å beskytte sig mot sedelighetsforbrytere, men der skulde ved lov åpnes adgang til å fjerne forplantningsevnen hos sinns-

syke, hos idioter og mindreværdige individer. Det var rasebiologene som gjorde fremstøt for å forbedre rasen ved sterilisasjon (eventuelt ved kastrasjon). Det gjaldt å "hindre at sykelige sjelstilstander eller legemlige mangler blir overført på avkom". Når først prinsippet om sterilisasjon var blitt knesatt, skulde man derefter komme til tvungen kastrasjon, idet man i premisene for loven vilde fastsette som forutsetning: "lovrevisjon innen 5 år".

På sådan bakgrunn fremsatte justisdepartementet for inneværende storting proposisjon til "lov om adgang til sterilisering, m.v." Stortingets justiskomite mener, "at så vel hensynet til almenheten som til efterslekten taler for disse i sig selv alvorlige inngrep overfor mindreværdige og svakt utrustede individer". Men komiteen trøster sig med at lægevidenskapen nu er kommet så langt, at "der kan anvendes ikke bare kastrasjon, men også andre og mindre vidtgående seksuallinngrep" (sterilisasjon)."

"Man kan tenke sig til hvilke samfundstilstander slike lovbestemmelser vil føre til. Man har daglig erfaring for hvad bare sinssykeloven kan avstedkomme av kalamiteter, av trakkasserier, av hevnafter og tragedier, hvor menneskeskjebner er innsatsen. Men dette er enda til en viss grad gjenoprettelig. Ved kastrasjonsloven derimot, der er ofrets skjebne uoprettelig og for all tid beseglet.

Vi lever ennå i hedenskapets tid
Hvordan er det mulig at en slik middelalderlov kan fremkomme anno 1934? Forklaringen er at hele vår tid beherskes av den hedensk-romerske rettsopfatnings ånd, som jo også er grunnlaget for hele vår tids rettsvesen og moral. Det er tanken utelukkende om synd (forseelse) og straff. Alle konstaterer at Jeppe drikker. Altså skal han dømmes og straffes. Ingen følger den kristne moral, til tross for at vi jo skilter med 900 års kristendom i Norge. Og dog lærte Kristus menneskene: Dømmer ikke, at I ikke selv skal dømmes. Sett eder ikke mot det onde. Men gjør det gode. Kristus pekte også på at vi også måtte spørre hvorfor Jeppe drikker. Det er ikke bare Jeppe selv som har skylden for det. Han kan jo ikke undra sig virkningene fra sine omgivelser: "Den som er uskyldig kaste den første sten".

Vår tid lever altså i den gamle hedenske oldtids ånd, til tross for at både vår Kristus levde og gikk sine advarsler, og også har vår tids nye videnskap, psykologien, klartlagt det sinnsvake ved den hedensk-romerske opfatning om synd, dom og straff, og bevist riktigheten av Kristi syn."

En ny tid må komme
Det er nemlig en naturlov dette, at et individ ikke kan helbredes ved straff. Man må søke ned til den sjelelige årsak til forbrytelsen, og så ad psykologisk vei fjerne årsaken. Først der ved blir forbryteren helbredet og gjengitt samfundet som nyttig og verdifullt individ. Men om disse ting som psykoanalysen har klarlagt, og hvorom bl.a. den kjente psykoanalytiker, dr. Næsgaard i Danmark, har uttalt sig, – om disse ting vet de norske myndigheter og politikere ingen ting. Eller later iallfall som om de ikke vet det, og setter sig på sin høie hest.

Men ubevisst skammer de sig over hvad de har fore med denne lov. Det er ikke uten grunn at loven bestemmer at de medvirkende i lovens tragedier skal bevare taushet.

Ubevisst er de på det rene med at de er på feil vei, og at miljøet har sin store innvirkning på individet. – Vår tids forbrytere, sedelighetsforbrytere, sinnssyke og åndssvake, de er jo prisen for vår tids kultur. De er de for de styrende lite smigrende frukter av den nuværende samfundsorden. "På fruktene skal treet kjennes". Men denne naturlov vil ikke vår tids mennesker erkjenne og ta konsekvensen av. Hvis de det gjorde, så vilde de nemlig være på det rene med at det eneste effektive middel til rasehygiene og til opphør av forbrytelser er å skaffe rettferdige samfundsforhold. Derfor blir sterilisasjon og kastrasjon bare voldelige inngrep – uten varig ophevelse av de beklagelsesverdige symptomer som sedelighetsforbrytelser og åndssvakhet er. Varig bedring på alle områder får man bare ved å fjerne årsakene – de slette samfundsforhold. Og altså komme

over til et rettferdig samfund. Men vår tid vil bare sette lapp på et gammelt klædebonn og prolongere de dårlige samfundsforhold. Derfor har vi veldedighet. Derfor har vi lover om sterilisasjon og kastrasjon."

Debatten i stortinget

"Ved lovens behandling i odelstinget blev lovforslaget fremlagt av Erling Bjørnson, Aulestad, ut fra den betraktning at man skal kultivere mennesker som man kultiverer dyr og planter, hvor man plukker vekk snyltedyrr og ukrutt. Han så Tyskland som et ideal, hvor man i rasehygienisk hensikt hadde gjennomført tvangssterilisering. – Han talte begeistret om lovens forventede velsignelser og forbeholdt sig ved behandlingen av den enkelte paragraf å stemme for tilleggsforslaget om tvungen kastrasjon av de almindelige sedelighetsforbrytere. Han så hele tiden sjeven i sin brors øie, men hjelken i samfundets blev han ikke var. Han håpet "det utmerkede lovforslag" måtte gå glatt igjennem.

Ingeniør Bonde uttalte derefter: Jeg har ikke det samme syn på det lovforslag som her er fremlagt som komiteens ordfører nettop gav uttrykk for. Jeg finner at dette lovforslag er et av de farligste lovforslag som overhodet er fremlagt her i landet.

Det er jo klart at det må være et visst forhold mellom samfund og individ, men der er i dette tilfelle rettet et angrep på individet, hvorved man i høi grad retter baker for smed. Vi må jo huske på at forbryterne blir ikke forbrytere i kraft bare av sig selv, men de blir forbrytere i kraft også av det miljø, de omgivelser de lever i. Det er de samfundsforhold vi lever under som skaper de forbrytere vi har, det er prisen vi må betale for de dårlige samfundsforhold.

Når vi legger sedelighetsforbryteren hans forbrytelse til last og dømmer ham, så er vi på feil vei. Det er underlig at vi i et land, hvor vi snakker om 900 års kristendom, fullstendig har glemt vår barnelærdom. Det var en mann for 1900 år siden som sa i en lignende situasjon: Den som er uten skyld, han kaste den første sten. Men vi i Norges storting, anno 1934, vi innbydes her i odelstinget til å dømme individet for det som vi selv gjennom vår samfundsorden har ansvaret for. Løsningen av dette spørsmål er ikke den at vi skal gå til voldelige inngrep på individet, men løsningen, den eneste varige løsning og også den eneste mulige rasehygiene i lengden er den ting at vi får endret på de samfundsforhold vi lever under, og dermed også får redusert forbrytelsens antall. Vi må tilrettelegge bedre jordbunn og bedre vekstforhold. Jeg mener det er barbarisk og middelalderisk å la individet lide for det som samfundet har skylden for."

"Erling Bjørnson talte i affekt for "dette lovforslag, som har gått sin seiersgang over hele verden. La så Samfundspartiet få lov til å stå der. Det er ikke første gang jeg kjemper mot den reaktionære linje i dette partis program under navn av en frihet som vi andre ikke forstår".

Bonnevie mente at Bonde la noget mere i lovforslaget enn det inneholdt, og fremholdt at det var behandlet også av psykologer som N. Vogt og Scharffenberg.

Bonde: Jeg har selvfølgelig studert proposisjonen og dens forarbeider meget inngående, og jeg behandlet tingen ganske enkelt ut fra den ånd og den mening som ligger i loven, og jeg vil bare sette fingeren på at det videnskape-lig sett er erkjent nu at der er andre måter å løse de spørsmål på som loven tar sikte på å løse, der er andre måter enn ved voldelige inngrep på individet, og ut fra den forutsetning mener jeg at man skal være forsiktig med å vedta en så brutal lov som denne.

Når hr. Bonnevie nevnte, at det har vært forelagt for psykologer som doktor Vogt og doktor Scharffenberg, så vil jeg bare gjøre oppmerksom på, at den psykologi som de representerer, ikke har noget med den psykologiske videnskap å gjøre som jeg tenker på, nemlig psykoanalysen, og jeg fastholder, at lovforslaget ikke er forberedt under hensynstagen til det som faktisk foreligger på det videnskapelige psykologiske område.

Ved voteringen blev Bondes utsettelsesforslag forkastet mot 1 stemme."

Den virkelige effekten av Steriliseringsloven: For taterne i Norge fikk steriliseringsloven store konsekvenser. Taterne ble utsatt for omfattende sterilisering.

Kronologisk tidslinje III
1936 Generalsekretær Carlsen i Norsk Misjon tilrår sterilisering av en 13 årig taterjente i fosterhjem... pga hennes vilde og vettløse erotikk.

1937 Ingvald B. Carlsen i Norsk Misjon utk. Med "Sosial Håndbok": Det er ikke gjort i en håndvending å utrydde ugress som har hatt så lang tid til å feste rot...Det vil ligge nær at man opptar til drøftelse de rasehygieniske spørsmål som knytter seg til omstreiferspørsmålet.

1938 Jon Alfred Mjøen: "Rasehygiene".
1940 Myndighetene ville ha "norsk" bosetting i Finnmark, fordi samene og kvenerne i området ble ansett som nasjonalt upålitelige. Norske offiserer foreslo å opprette en større bosetting med preferanse for pålitelige sørnorske bønder.

1948 K.E. Schreiner: "Den nordiske rase og Norges eldste befolkning": skallemaalinger blant samer og kvener og gode nordmenn. POT ville utelukke ungdom nordfra som grensevakt. Sjefen for hæren, Wilhelm Hansteen fant det mest betryggende at samtlige avdelinger nordpå ble rekruttert fra Sør-Norge.

1954 Lensmannen i Vest-Finnmark Hans Westgaard, koblet kommunistrussellen sammen med de etniske forholdene i Alta.:

" Med blandingsrasens ubestemmelige disposisjoner og med en fiendtlig innstilling til samfunnet, er denne del av befolkningen mindre hemmet av nasjonalfølelse og samfunnsansvar, og tilsvarende med disponibler for personlig vinnings skyld eller som offer for politisk propaganda til å la seg nytte som redskap for denne eller andre. Tenker en da på bistand fra fremmed makt, eller på annen måte landsskadelig virksomhet kan en regne med at en innen denne materie i første rekke vil finne individer som er villige til det."

1955 Høyesterett i Norge fradømte flyttasamene fiskerett til fordel for fastboende bønder. I Norsk Retts-tidende heter det: det må stå staten fritt for å ordne grensene for sin eiendom uten hensyn til samenes rettigheter etter rein-driftsloven.

1959 Den norske opinion blir fornærmet da den sørafrikanske FNM-ambassadøren svarte på norsk kritikk i hovedforsamlingen i FN ved å be nordmennene om å feie litt for egen dør. Han viste til at den samiske minoriteten i Norge ble dårlig behandlet.

Historien videre:
På 50-tallet drev legen Sem-Jakobsen nevrokirurgiske forsøk på sitt institutt på Gaustad med midler fra dem amerikanske forsvarsdept. Hadde tilgang påpasienter fra flere norske institusjoner som han drev hjerneeksperimenter med. Fikk bl.a. mange pasienter fra Emma Hjorth-overlegen Ole B. Munch.

Det var en omfattende stigmatisering av taterne, samer og kvener i Norge. Gjennom hele 50-, 60- og 70-tallet gikk man over til andre tiltak overfor mange av disse, bl.a. lobotomering og elektrisk sjokk ved de psykiatriske sykehusesene landet over.

Fornorskingsprosessen er fortsatt i godt gjenge i landet gjennom hele 50- og 60-tallet. Det er ingenting som heter samiske rettigheter. Vi nærmer oss utbyggingen av Alta-Kautokeino-vassdraget og demonstrasjonene i Stilla. Samiske kvinner møter opp hos Gro, men får ingen gehør og nekter å flytte seg. Sultestrikkende samer utenfor Stortinget, alt er forgjeves for myndighetene tvinger utbyggingen gjennom med politimakt. I all hemmelighet blir sivilforsvarskjøretøyer kjørt opp til Stilla via Finland. Det er makten som rår i samiske områder.

Under valgkampen i Finnmark i 1997 serverte Frp-herrerne Hagen og Gundersen en historieløshet som er så graverende og skremmende at en skulle tro de sovnet av i historietimene på skolen. De nevner ikke med et eneste ord hvordan den samiske befolkning har blitt behandlet gjennom tidens løp med fornors-

kningsprosess, internatliv og maktovergrep fra storsamfunnets side. På spørsmål fra Dagbladets journalist om han synes det var interessant og lærerikt å besøke samene, uttaler Fridtjof Frank Gundersen at han er forbauset over hvor mange som snakker dårlig norsk. Problemet synes å være å lære dem skikkelig norsk, ikke samisk, hevder han videre.

Her er det Gundersen viser sin store kunnskapsløshet: all forskning tilsier at man må lære sitt eget morsmål skikkelig før en kan lære seg norsk. Gundersen burde lært av den bedrøvelig fornorskingsprosessen som ble tredd nedover hodet på samene før og etter krigen. Samene gikk på norske internatskoler der det bare ble snakket norsk. Det hjalp dem lite i språkutviklingen. De ble i stedet fremmedgjort og latterliggjort. Herr Gundersen hadde heller ingen anelse om at det fantes samisk flagg, samisk nasjonaldag og nasjonalsang.

Dagbladet avslører i en større artikkelserie at et rasehygienisk sentralregister ble utarbeidet av Karl Evang og overlege Ole B. Munch ved Emma Hjorths hjem der det var navngitt 11 000 norske familier. Myndighetenes klare oppgave var å sterilisere bærere av uønsket arvestoff. Det er i forbindelse med denne artikkelserien kom det frem at 51-årige Elling hadde vært innesperret i 22 år fordi alle trodde han var språkløs. Mannen var passiv, neddøpet og hadde for lengst oppgitt sine rømmingsforsøk fra ungdommen. Nyansatte ved institusjonen lurte på Elling kanskje likevel snakket og forsto et språk. Kanskje han var same? En finsk kokk ved samme institusjon løste gåten: Mannen var slett ikke språkløs og evneveik: han forsto finsk, og det lille han snakket var slett ikke uforståelig babbel fra en fullstendig omtåket hjerne, men rett og slett hans morsmål som kven. I barndomshjemmet ble det bare snakket finsk og han hadde neppe hørt noe annet språk før han begynte på skole og møtte norsktalende lærere. I norsk skole var det den gang ikke tillatt å snakke finsk, og heller ikke samisk, og all undervisning foregikk på norsk.

Hvordan er dette mulig? Institusjonen ante ingenting om hans bakgrunn. Han hadde blitt plassert i barnehjem med diagnosen debil etter test på Tromsø sykehus i 1960.

Karls Evangelisering
Karl Evang satt som helsediktator fra 1938 til 1972 med uinnskrenket makt og myndighet, et grunnleggende element i sosialdemokratiet under Arbeiderpartiet. Han snakket om "den gode folkestamme". Dette er en finere omskriving av begrepet rasehygiene. Utgangspunktet var på en måte å foredle arbeiderklassen som var utsatt for mye sykdom og dårlig ernæring. Men denne Evang-eliseringen førte med seg et rasehygienisk aspekt: sterilisering, først og fremst av psykisk utviklingshemmede og taterne men også samer og kvener ble utsatt for dette. Men det fantes andre kritierier også: hustruene til alkoholikere kunne også bli sterilisert fordi mannens dårlige egenskaper og arv ikke skulle føres videre på barna.

Nå fremkommer det at det i et hemmelig rasehygienisk sentralregister utarbeidet av Karl Evang og overlege Ole B. Munch ved Emma Hjorths hjem er navngitt over 11 000 norske familier. Myndighetenes klare oppgave var å sterilisere bærere av uønsket arvestoff. Dette er hovedbudskapet i Karls Evangelium.

I det sosialdemokratiske skapet synes det som om det finnes utallige skjuletter som vil ut. Den viktigste lærdommen vi kan trekke ut av dette er at det ikke er den genetiske arvemasen som er til størst fare for et samfund, men derimot sosialt arvegods og brunt slagg fra de gode sosialdemokrater med Karl Evang i spissen. Det er dette som er den røde tråden i vår forhistorie.

I våre egne rekker kjenner vi også til denne Evangeliseringen. B.D. Brochmann ble selv utsatt for dette da han ble sendt til mentalundersøkelse etter krigen. Myndighetene hadde vel aller helst sett ham satt ut av spill som en av disse defekte typene som steriliseringsloven beskriver.

Epilog
Som et apropos til den nedverdige be-

Plyndring av Irak

President George W. Bush krever verdenssamfunnets støtte til fortsatt krig og okkupasjon i Irak. Uten at premissene er klarlagt, vil deltakerne lett bli medskyldige i krigsforbrytelser.

Av Terje Marøy (journalist og vpl. major)

Det er nå klart at USA løy da de forsøkte å presse FN til å hive seg på angrepet av Irak. Bush og hans administrasjon hevdet at de både hadde klare bevis på at Irak hadde masseødelegelsesvåpen og at det var forbindelse mellom Husseins regime og internasjonale terrorbevegelser.

Uansett hva som senere måtte finnes, er det nå et faktum at bevisene ikke forelå før krigen. Dermed er krigen i seg selv et uprovosert og ubegrunnet angrep på et annet land. Terrorkrigenes død, lemlestelse og ødeleggelser overgår terroren mot USA mangfoldige ganger. Det gjør disse krigene i seg selv til en grusom forbrytelse mot menneskeheten.

USA må selv bære ansvaret for at historisk enighet i kampen mot terror, er smuldret bort i løpet av to år.

Mangelfull folkerett

Før krigen hevdet flere, bl.a. VG, at folkeretten var mangelfull. Dette er ingen nyhet om et rettsystem som skal forene de ulike medlemsnasjonenes særinteresser gjennom kompromisser. For oss er det f.eks. uspi-

selig at barnekonvensjonen tillater bruk av 15 år gamle barnesoldater. I forhold til at barnesoldater rekrutteres helt ned i sju-åttårsalderen, og at flere afrikanske land ønsket 12 årsgrense, er 15 år et ganske stort første skritt.

Det er ikke vanskelig å være enig med VG i at folkeretten burde ha en bestemmelse om å kunne fjerne despoter. Å påføre et folk krig for å få dette til er imidlertid å akseptere (som i Irak) at titusener uskyldige soldater og sivile skal drepes i forsøket på å fjerne en mann og hans regjering. For et faderløst barn blir ikke smerten mindre om faren var soldat.

Plyndring?

Krigen og okkupasjonen er nå en gang et faktum. USA og de "villige" sitter fast i kaos. Folkeretten stiller en rekke krav til en okkupasjonsrettigheter og plikter. Plikt til å opprette ro og orden har vært rikelig belyst i kaoset som har oppstått. Men hverken media eller politikere har stilt inngående spørsmål til sider ved okkupasjonen som bærer et umiskjennelig preg av plyndring.

Utbygging av en okkupert statsressurser er i seg selv en krigsforbrytelse, som bl.a. Kåre Willoch har påpekt i en rekke artikler om Palestina. Slik USA nå legger opp oljevirkosomheten og gjenoppbyggingen, får jeg en fornemmelse av at hele krigen er et røvertokt.

Røvertoktet

Viseforsvarsminister Paul Wolfowitz ble kvestet i kongressen, da han nylig ba om en tilleggsbevilgning på 650 milliarder kroner til operasjo-

nen i Irak. Han ble konfrontert med at han tidligere hevdet at irakisk olje skulle finansiere okkupasjonen.

Det irakiske folk skal altså selv betale for at de er ulovlig okkupert etter en folkerettsstridig krig. Om oljeproduksjonen skal dekke okkupasjonen, vil ikke Irak ha noen muligheter til å gjenreise en fungerende samfunnsstruktur i overskuelig framtid. Så lenge dette er uavklart, vil jeg faktisk si at det er en nasjonal plikt for irakerne å sabotere oljeeksporten.

Jeg er rystet over at ingen politikere tar kraftig til motmæle. I stedet for å plyndre irakisk olje, burde USA og dets allierte blitt pålagt krigserstatning, slik Irak ble etter Kuwait-felttoget for 14 år siden.

Gjenoppbyggingen vil omfatte infrastruktur, petroleumsindustri, bygg og anlegg og mye mer som hører med til å skape et velfungerende samfunn. Et land som selv står ansvarlig vil be om anbud innenlands og utenlands for å få ned investeringskostnadene.

Her har USA lagt premisser for anbud som utelukker verdens øvrige nasjoner fra dette markedet. Dette blir dyrt, kan bli uhensiktsmessig, og gir en pengestrøm ut av landet som neppe er i det irakiske folkets egne interesser.

De amerikanske planene følger selvfølgelig klassisk kapitalistisk tankegang, dvs. minimalisere kostnader og øke profitten. Kostnadene i et U-land, som Irak har blitt etter 14 års krig og blokade, er lave. Derfor vil åpenbart de utpekte selskapene organisere seg med irakiske datterselskaper. Med en skjev kapitalstrøm til utenlandsk eide i stedet for

nasjonale selskaper, vil de utenlandske få et voldsomt forsprang.

Dermed risikerer vi en fortsatt utbygging i årevis etter at Irak har fått herredømme over seg selv.

Hvem tjener?

Etter hvert er det velkjent at amerikanske konservative (les; Wolfowitz mfl.) planla sin virksomhet i Irak lenge før krig offisielt var på tale. Åpenbart har man ventet på en erkekonservativ president. Uavhengige medier med korrespondenter i USA, har så langt latt amerikanske politikere slippe forbausende lett unna spørsmål om hvem som tjener på krigen.

Samtidig vet vi at det amerikanske demokratiet åpner for korrupsjonsbeslektet virksomhet. Gjennom valgkampbidrag kjøpes innflytelse. Gad vite hvem som tjener på de senere års kriger, og har dagens ledere personlige interesser i de virksomheter som får kontraktene?

Visepresident Dick Cheney's venner i energikonsernet Halliburton er allerede tilgodesett med milliardkontrakter. Hvem andre av de indre sponsorer har fått kontrakter. Er enkeltpersoner i Bush-administrasjonen aksjonærer i noen av de tilgodesette selskapene?

Så lenge USA med allierte går til krig når det byr seg en anledning, vil våpenproduksjonen gå for fullt. Den første (og lovlige) gulfkrigen, blokaden med rettsstridig bomberaid nærmest daglig, krigene i Kosovo, Afghanistan og nå Irak har gitt ekstremt høyt forbruk av høyteknologi, avanserte våpensystemer, bomber, granater, ammunisjon og andre krigsartikler. Trolig har aksjekurse-

ne på produsentselskapene alene vokst mer enn de samlede krigsutgiftene.

I det øyeblikk fred truer vil depotene fylles og etter hvert må produksjonen settes ned. Inntjening og aksjekurs synker. Hvem tjener og taper på dette, finnes noen av disse personene på beslutningsnivå i Washington?

Virker ikke

Til sist må man stille spørsmål ved det militærfaglige grunnlaget for de siste krigene, særlig kampen mot terror. Fullskalakrig er lite egnet i en kamp uten klare fronter, der målene er spredt over et utall landegrenser. Terrorister kan simpelthen gjemme seg bort, planlegge nye aksjoner eller ta ferie når bombene dreper uskyldige.

Her hjemme forsøples debatten av at sterke mediepersonligheter og politikere anklager kritikerne for USA-fiendtlighet. Enkelte herser med oss som hevder at bomber ikke virker. For min del skal jeg medgi at bomber virker, fryktelig og drepende, med de har liten effekt i en kamp mot terror. Det er neppe annet enn møyssommelig politiarbeidet over landegrensene som kan føre fram.

Jeg kan ikke se at ressursbruken og lidelsene på noen måte står i forhold til resultatene. Terroren blomstrer som aldri før.

Så lenge ingen stiller kritiske spørsmål hverken til lovligheten eller effekten av det USA-ledede felttoget, vil det være direkte uansvarlig og uetisk å støtte det. Man kan fort bli medskyldig i krigsforbrytelser.

I skallemaalernes - - -

handlingen av individer som er annerledes, vil jeg nevne en bok av professor Ørnulf Vorren, "Samer, gull og rein i Alaska". Den beskriver en virkelighet som man ikke finner i en eneste historiebok i skoler og universiteter i Norge. Det vitner om hvor sterk denne fornukskningsprosessen i landet var overfor bl.a. samene.

Den 14.12.1893 ble det sendt en anmodningen til de skandinaviske avisene i USA om å ta inn følgende annonse:

"Menn ønskes til å ta seg av reindrift i Alaska. Ved innføringen av tamrein til det nordlige Alaska ønskes noen få menn som har hatt praksis med voktering og avl av rein. Dersom en eller annen leser kjenner til en same (Laplander) i USA eller Canada som er blitt oppdratt til å vokte rein, og som ville ønske å reise til Alaska og lede reindriften der, vennligst send hans navn og adresse til dr. Sheldon Jackson, Bureau of Education, Washington DC. Meddel også helsetilstand, alder, erfaring med rein og lønnsforlangende."

Dette var begynnelsen på en nesten eventyrlig samisk innvandring til Alaska som ville sette preg på delstatens historie i mange tiår fremover. Man kan virkelig undres storlig over hvorfor dette ikke er nevnt med et eneste ord i norske historiebøker!

Annonser fikk god respons slik at en av Jacksons medarbeidere, William Kjellmann, født i Talvik i Finnmark, fikk i oppdrag å reise til Norge og Finnmark for å hente den første kontingenten med samer. Seks familier og en ungkar dro så over til USA i 1894 med dampbåten "Island". Disse familien ble kjernen i den samiske reindriften i Alaska ved reindriftsstasjonen i Teller frem til neste pulje av samer ankom med den såkalte "Manitoba-ekspedisjonen" fra Bossekop i 1898.

Amerikanske myndigheter med Sheldon Jackson i spissen mente at reinen ville komme til å spille en sentral rolle i disse ugjestmilde områdene som transportdyr og matauk for innbyggerne, i særlig grad inuitene. Det ble organisert et stort anlagt prosjekt for å lære opp inuitene i reindrift og samiske familier sto meget sentralt i dette arbeidet. Flere episoder beviste også at reinen var et uovertruffet dyr til transportbruk: da åtte hvalfangstskuter lå innefrosset i isen utenfor Point Barrow, ble forsyninger fraktet inn til de hjelpeløse mannskapene med rein. Etter seks ukers vandring nådde de frem med 435 rein, noen ble slaktet, men resten ble grunnstammen for reindriften ved Point Barrow. Jackson unnlot ikke å lovprise reinens dugelighet i arktiske strøk.

Etter dette tok samekolonisasjonen til for alvor. "Manitoba" ankom USA med hovedgruppen av samiske familier fra Finnmark. Blant disse var Anders Aslaksen Bær (senere amerikansert til Andrew Bahr), som kom til å spille en meget sentral rolle i historiens lengste reindhjorv-vandring ("The great Trek"). Disse familiene ble stasjonert på forskjellige områder i Alaska med sine reindhjorver og kunne for alvor ta til med sitt arbeide overfor både inuitene og den øvrige befolkningen. Dette er tiden for gullrushet i Klondyke. Langs Yukon-elven skjerper tusener av eventyrere etter rikdom under meget ekstreme forhold. I løpet av de nærmeste årene foretar samer med reintransporter utallige redningsaksjoner langs elven da skjerperne på grunn av værforholdene ikke får forsyninger. Likevel mister hundrevis av skjerperne livet i disse årene. Uten reintransportene til de nødstedte ville enda flere menneskeliv gått tapt.

Den største prestasjonen, som også er behørig beskrevet i amerikansk faglitteratur, er den tidligere nevnte Anders Aslaksen Bærs lange

vandring fra Alaska til nordområdene i Canada med 3000 rein som skulle overlates canadiske inuiter. Anders Bær var 60 år da han fikk oppdraget sammen med fem andre samer og opplærte inuiter. Vandringen skulle etter planen vare i to år. Reindhjorven med de utslitte mennene ankom ikke målet før etter seks - 6 - år! En må huske på at dette er meget værharde områder. Om somrene var insektplagen enorm, og vinterstid var kulden og snømengdene så ekstreme at følget måtte ligge i ro i månedsvis. I tillegg måtte de følge naturens rytme med både kalving og tilising av havbuktene. Dette klaffet ikke alltid slik at de måtte vente til neste høst for å føre flokken videre over utallige islagte elvemunninger. Tusen rein stakk tilbake og måtte oppgis, men på grunn av den lange varigheten av vandringen, ble tilførselen av ny rein etter vellykket kalving såpass god at den erstattet det tapte. Likevel ble det foretatt mange tilbaketurer for å hente inn grupper av reinsdyr som stakk av gårde. Dette kunne ta opp til seks uker! Dette må ha vært et umenneskelig slit fra 1929 til 1936, en av historiens lengste reinforflytninger. Anders Bær fikk ingen god hjemkomst etter denne fabelaktige turen: i mellomtiden hadde hans innkjøpte eiendommer i Seattle gått under hammeren uten at han ante noe som helst. Som plaster på såret ble 1. april utropt til Andrew Bahr Day av myndighetene i Seattle. Det ble vel heller oppfattet som en dårlig aprilspøk for den utslitte Anders Bær!

I alle tilfelle er det en skam at historieløsheten er så stor i Norge at denne samiske emigrasjonen til USA ikke er tatt med i de offisielle historiebøkene. Her er stoff nok til både bøker og filmer, for maken til dramatiske beretninger er det sjelden man leser. Meget avslørende og interessant er det også å lese om presten T.L. Brevig som underviste samene i det ame-

rikansk språk og historie ved reindriftsstasjonen i Teller som uttaler følgende om samene i en rapport fra 1899: "De er flinke og snare til å lære, - de synes å vise særlig oppmerksomhet for skriving, noe som de er nøyaktige og omsorgsfulle med."

Dette står jo i meget sterk kontrast til skolelederen i Finnmark, Brygfeld, som i 1924 uttalte om samene at de var så degenererte som folk at det ikke var formålstjenlig å gi dem undervisning! I ettertid fikk vi jo følgene av et slikt ekstremt syn med fornukskningsprosessen og det hele som ødela en hel generasjon samer.

TILLEGG 29.09.2003:

Frp's innvandringspolitiske talsmann Per Sandberg kom nylig med et utspill om at Norge burde vurdere å merke asylsøkere med ID-brikker for å overvåke dem. Dette skaper assosiasjoner om jødemerkingen under krigen og bør avvises av ansvarlige myndigheter i Norge. Frp fremstiller seg som partiet for folk flest, men alle vet at det var folk flest som støttet Adolf Hitler og hans kamp mot jødene. I Norge inneholdt Grunnloven den såkalte jødeparagrafen som stengte jødene ute fra Kongeriket. Frp's populisme er grumsete og brunaktig og man kan lett forstå at de fleste partiene i Norge nekter et samarbeid med et slikt parti. Å kalle partiet Fremskrittspartiet er en hån mot det norske folk. Partiets praktiske politikk er fjernet fra fremskritt og menneskeverd og representerer et tilbakeskritt for norsk etikk og moral og minner om Bondepartiets rasehygieniske utlegninger på 30-tallet.

Samfunnsliv ønsker intet samarbeid med et parti som vender tilbake til fordums grums.

DOJ

Statsbudsjettet, moral og etikk

Det snakkes mye om moral og etikk, med det går tydeligvis regjeringen hus forbi.

Nå skal mennesker som har slitt lenge for en luselønn, lide på grunn av arrogante Høyre og KrF med Statsministeren i spissen (de er såkalt kristne). De er så heldige at de kan kaste blå i øynene på mange blinde velgere. Blinde, sovende velgere, som ikke våger å våkne opp, for å se realitetene. Folk sier til meg at de er realister, bløffemakere kaller jeg dem, og eller korrupsjonstilhengere.

Andre sier til meg, vær snill, dette er ikke politikernes feil, det er systemet som er galt. Ja vel, men er det noen, bortsett fra Pensjonistpartiet, som vil rette på det? Det er regjeringens partiene som er ansvarlige for det fremlagte budsjett!

Hver gang noen skal kritisere et budsjett får vi høre, at skal noe mer plusses på så er det andre som må lide, så nå har endelig regjeringen funnet hvem som skal lide, det er de som er syke fra før av. Flott! Jeg er imponert over de kristne verdier de setter i høysetet!

Nå har Statoilsjefen blitt tatt fordi han ikke har hindret en korrupsjonssak. Han har fått sparken, men de blinde blåøyde realistene har gitt ham en paraply på kr. 7.500.000,-. Han burde fått en bot på det samme.

Men for å ta igjen det tapte har nå realistene som er så ærlige og omsorgsfulle, valgt å la det gå ut over de syke. 5000 personer må ut med en ekstra egenandel for å finansiere Statoilsjefens paraply. De øvrige syke må til med sin egenandel for å finansiere resten av paraplyene. Når Ullt-

veit Moe må gå, får vel han også en paraply, som tilsvarer egenandeler til en 5-6000 syke ofre.

Det snakkes også meget om sikkerhet og menneskerettigheter. Alle skryter av Nobelkomitéens valg av årets fredsprisvinner Shirin Ebadi. Hvorfor? Nettopp fordi hun kjemper for menneskerettigheter, demokrati og for de svake i samfunnet. Dette budsjettforslaget følger ikke i det fotsporet og er en uverdigg handling av våre folkevalgte stedfortredere.

Hvor er rettferdigheten, moralen og etikken?

Åsgårdstrand, den 13. oktober 2003

Erik W. Falck

På vegne av Pensjonistpartiet i Vestfold

FARE! Ashcroft på visitt

Fredrik S. Heffermehl, jurist og president i Norges Fredsråd

En beskjeden, bortgjemt notis har varslet en oppsiktsvekkende visitt til Norges regjering. Når USAs justisminister, John Ashcroft, kommer hit, reiser dette foruroligende spørsmål om hans hensikter.

Det må være nok å minne om at det nylig kom frem at den britiske regjeringen har inngått en avtale som gir amerikanske tjenestemenn adgang til å hente ut personer i Storbritannia, utenom utleveringsbegjæring og de rettslige prosedyrer som er vanlige for land som vil beskytte sin suverenitet ... og sine beboere.

Vi trodde demokrati og borgerrettigheter var godt rotfestet og ville utbygges videre. Ashcroft har stått i spissen for en uthuling av disse vestlige verdiene som kan ta pusten fra noen hver. Og som mht. fart og omfang overgår hva fagfolk, historikere og statsvitere, i sine villeste fantasier hadde kunnet tro ville være mulig.

Når Ashcroft nå legger turen til Oslo for møter med den norske regjering er det all grunn til å være på vakt. I USA holdes folk fengslet på ubestemt tid uten tiltale eller de utvises. Retten til å bli hørt av en domstol og få advokat er sterkt svekket, ikke bare på den avskyelige Guantánamo-basen. Avisen The Nuclear Resister, april 2002, dokumenterer i detalj at 7 500 har vært arrestert i USA i de siste 6 måneder, for ikkevoldelig å ytre sin motstand mot krigen i Irak.

Hva vil Ashcroft frata oss? Det er god grunn til å stille et slikt spørsmål. I USA er det innført et system av angiveri og kontroll av borgerne, som går KGB og Stasi en høy gang med å søke informasjon fra f.eks. tjenestemenn med oppgaver i folks hus, bibliotekarer osv. Vi hadde en gang noen små bekymringer over overvåking på politisk grunnlag i Norge. De blir blek historie når USA nå skaffer seg persondata på det

grunnlag at man er et menneske - i verden.

EU vil gi USA data om flypassasjerer og USA er i god gang med å registre alle latinamerikanere, uten godkjenning av regjeringene. Data-lagringen strider mot USAs lover. Intet problem i en privatisert verden. Selskapet ChoicePoint har fått oppdraget, - kanskje som takk for den gode jobben de gjorde med å sette opp valglister for Florida foran siste presidentvalg.

Når Ashcrofts nå skal besøke Norge bør det bekymre at den britiske regjeringen avtalte å gi fra seg rettsvernet for egne borgere etter hemmelige forhandlinger - i regi av samme Ashcroft. Hvor sterkt vil Norge stå i mot? Vi har en regjering som alt for lett faller til fote for USAs militære og politiske prosjekter, og også mangler forstand om terrorismens årsaker og hvordan den må bekjempes. "Det vonde drep ein ikkje med øks", skrev Olav Duun, men Bondevik var en av de første til å møte i Det Hvite Hus og erklære sin tilslutning til Bush og hans cowboyfilmspråk om krig mot terrorisme.

En begrenset definisjon av terrorisme er iøynefallende i planene for den internasjonale konferanse av statsmenn som Bondevik, sammen med Elie Wiesel har invitert til i New York i september. Det viser seg i at president Bush vil være en høyt skattet gjest, enda USA etter 11. september 2001 har tatt livet av 2-3 ganger så mange uskyldige mennesker som de som gikk tapt i USA. Opplegget må passe godt med ønskene i Bush-regjeringen om å rette fokus mot terrorismen nedenfra - og samtidig vekk fra den som får avmechtige undertrykte til å gripe til sine ytterste midler.

Terrorismen mot USA var ikke ny og uforutseelig. I de siste tyve årene har landets ambassader overalt vært preget av betong og verne-tiltak. I stedet for å lytte, ta signalene fra avmechtige folk, trappet USA opp en politikk som bare kan lede til mer terrorisme.

I Sikkerhetsrådet bidro Norges regjering til USAs krigsplaner mot Irak ved støtte til USAs falske "FN-spor", snarere enn å gå sammen med

Frankrike, Russland og Tyskland i forsvar for FN. Vi fikk alle se hvilke metoder USA tok i bruk mot land som våget å opponere. Mange så at USA fremsto som en mobber - og Bondevik som medlem av gjengen. Dette forferdet mange her i landet, som nå stiller spørsmål ved den brede enighet i Stortinget om utenrikspolitikk fra den kalde krigen. Er stortinget upåvirkelig av en helt annen stemning i folket? Når Bondevik spør seg om årsakene til de dårlige gallupene bør han ikke glemme utenrikspolitikk.

«... Men protesterer for all verden»

Av Svein Otto Hauffen

Om «Smilets land» sang Franz Lehár. Som «tvilens land» kunne Tsjekkia betegnes. Spesielt hva EU angår. «Så blir jeg også med på ferden, men protesterer for all verden!» - sa Peer Gynt. Kan det tenkes et mere treffende motto enn nevnte for tsjekkernes forhold til EU? Offisielt ble det «Ja» til EU. I betydningen: «Ja, men...!» Ved folkeavstemningen om det var innstiftet en Nobelpris for skepsis, ville tsjekkerne vinne den. Hvert år.

Det var 55% deltagelse. Hva utfallet ville ha blitt ved nærmere 100% deltagelse, kan neppe sies med 100% sikkerhet. Selv om flere tror og ønsketenker at de kan det.

Mens postkassene nærmest flommet over av gravalvorlig EU-propaganda, har noen lagt merke til de muntre sider og ufrivillig komikk.

For eks. at EU-funksjonærene kan kjøpe EU-subsidierte Viagrapiller, av hjertens lyst. Tilsvarende tusener av tsjekkiske kroner Viagrattilskudd, månedlig; som må betales av skattebetalerne, i de enkelte medlemsland. Det blir penger av slikt. For det er neppe bare «Den Gyntske sjel som er, den hær av ønsker, lyster og begjær» - som Ibsen påviste.

Av de mange argumenter og grunner til EU-skepsisen, nevnes kun

FORBRYTELSE OG STRAFF

Interessant å følge debatten om straffereaksjoner i Norge. Innleggene preges ofte av sterke følelsesmessige reaksjoner. Man roper på mer politi og flere fengsler. Dette er symptombehandling slik alt annet i dagens samfunn er preget av.

Hvorfor er det ingen som snakker om forebyggende tiltak? Hvorfor er det ingen som spør seg om årsaken til at vi har fått en slik utvikling i samfunnet med økende kriminalitet osv? Norge er blitt fremstilt som det beste landet å leve i ifølge en FN-undersøkelse.

Hvorfor er det da så mange barn og unge som står i ventekø pga psykiske problemer? Hvorfor er Norge blant toppene mht selvmord blant unge mennesker?

Anklagene om mangelfulle analyser av årsakene til all elendigheten går til alle ansvarlige politiske partier i Norge.

DOJ

FRP HETSER SAMENE

Frp's Siv Jensen har vært i Porsanger og uttalte følgende, i kjent fornorskningstil:

"Samer må lære norsk, og ikke samisk, på skolen, slik at de kan komme seg opp og frem her i verden."

Analysere man den famøse uttalelsen videre må jo det hun sier betydning at å beherske samisk språk er mindreverdig fordi man ikke kommer seg opp og frem i verden med det.

Dette klinger antagelig godt i ørene på alle i Finnmark og ellers i landet som i sin historieløshet vil fortsette den skammelige fornorskingsprosessen overfor samene som har foregått gjennom flere generasjoner.

Frp's Thorbjørn Andersen uttalte under en stortingsdebatt om samerettigheter at Sametinget må legges ned og at samene ikke er Finnmarks urbefolkning. Den siste påstanden bygger på den tidligere fiskebruksdisponenten og amatørarkeologen Karsten Adriansens bok "Er samene Finnmarks urbefolkning?", utgitt på eget forlag. Boken bygger på manuset som han sendte til Universitetet i Trondheim som doktorgradsavhandling, der den ble avvist fordi den ikke holdt mål rent vitenskapelig. I følge NRK-Finnmark 28.8.2002 omtalte professor i arkeologi ved Universitetet i Tromsø, Bjørnar Olsen, boka slik: "Når man skal drive forskning så er det visse minstekrav til teori og metode og redelighet. Og ikke minst er det krav til kildekritikk. Ingen av disse punktene oppfyller Adriansen. Som vitenskapelig verk har den ingen verdi."

Frp har på nytt trakk samene ned i skitten

DOJ

kort og kommentarfritt, åtte av dem: Frykt for prisstigning, for arbeidsløshet, redusert levestandard, for økende tilstrømming av utlendinger, for tap av tsjekkisk identitet, for negativ renteutvikling, for diktatur under sterkere stater og for negative forhold for landbruket.

Nylig skjedde følgende: Ti tusen protesterende bønder fra hele Tsjekkia, troppet opp i Praha for å gi sin vrede luft, over den offisielle EU-politikken. Jordnære bønder med sunt bondevett nok til å være klar over de negative følger EU-medlemskap vil få for dem og deres mulighet til praktisering av sunt vekselbruk, brukte dagen til demonstrasjoner i hovedstaden. En stor del av dem føler sitt økonomiske eksistensgrunnlag truet. Bl.a. EU-poli-

tikken om at av Tsjekkias syv hundre tusen kyr, skal alle så nær som nitti tusen utryddes! Ved medlemskap. Bøndernes ettertrykkelige punktum finale, glemmes nok ikke med de første. Et avsluttende bombardement av landbruksministeriets husfasade, med råtne egg og tomater! Personlig anser jeg egg og tomater som en velsmakende kombinasjon, når den består av ferske økovoarer. I mindre håndfast servering. Men det er et annet bord.

«La ditt ja, være et ja, og ditt nei, et nei?!» - sa Evangelienes Mester. Med henblikk på de personlige valg, istedenfor de kollektive, i livets drama. Med andre ord: Ikke med henblikk på livet i EU - men på «det evige liv». På muligheten, sjansen, til sistnevnte.

FREDSPRISEN TIL SHIRIN EBADI

Nobelprisen til denne kvinnelige iranske menneskerettighetsforkjemperen var meget godt timet. I en tid da vestens oppfatning av den muslimske verden er full av stereotypier, var denne tildelingen meget viktig.

Noe av det første hun sa etter tildelingen var at herr Bush burde jobbe mer for fred enn for krig i verden. Bush har lenge plassert Iran i ondskapens akse. Nå viser det seg at en kvinne som Shirin Ebadi aldri ville ha set dagslys igjen hvis hun hadde utfordret lederskapene i f.eks. Saudi-Arabia eller Kuwait på samme måte som hun utfordrer det konservative presteskaperet i Iran.

Likevel er det Saudi-Arabia og Kuwait som er USAs og vestens allierte rundt Persiabukta.

DOJ

Rapport knuser norsk rettsvesen

Av Erik Strand

Den senere tids avsløring av løgner om at Irak skulle ha kjøpt uran fra det afrikanske landet Niger, har ført til at Storbritannias statsminister Tony Blair og USAs visepresident Dick Cheney befinner seg på tynn is. I USA krever nå Lyndon LaRouche en undersøkelse for å klargjøre 1) hva visepresident Cheney visste, 2) når han visste det, og 3) hva han gjorde vs hva han visste var sant. USAs tidligere ambassadør Joseph C. Wilson stod frem i New York Times og i TV-intervjuer og fortalte hvorledes han på oppdrag fra Cheney hadde reist til Niger og konstatert at Irak ikke hadde fått uran derfra.

Vår hjemlige makt-elite har definitivt også sitt å svare for. En rapport med tittelen "Ytringsfrihetens Pris i Det skjulte Norge" dokumenterer en rekke lovbrudd begått av Drammen byrett og Borgarting lagmannsrett. Rapporten er skrevet av Dag Hiåsen, leder for Folke-Aksjonen Mot Psykiaternes Overgrep (FAMPO). Den tar utgangspunkt i Bygdepostens-saken, hvor Buskerud-avisen Bygdepostens ansvarlige redaktør i september 2000 ble suspendert og senere sparket etter å ha trykket noen artikler, ledere og leserinnlegg om maktmisbruk i Norge. Rapporten ble trykket i ny og forbedret utgave 20. juni i år.

Bakgrunn: Torvholms arbeide for å avdekke økonomisk kriminalitet innen fiskerieringen.

For å anskueliggjøre dimensjonene i sakskomplekset, velger jeg å starte med å sitere Kjetil Haanes' artikkel "No skulle Kåre ha levd" i Sunnmørsposten 17.07.01: "Torsk gjenoppstår som brosmes, 800 tonn vert innraportert som 80 tonn og Island vert Grønland. Norsk fiskeriering er i ferd med å verte synonymt med fusk og fanteri. Det er eit stempel verken nærings eller Norge som kyst- og fiskerinasjon kan leve med"

Så langt beskrivelsen av det som er avdekket. Lengre ute i artikkelen kommer forklaringen på overskriften. "For dei må ha visst, i alle fall dersom dei av og til tok seg bryet med å lese nokre av dei hundrevis av faksane frå den no avdøde fiskefusk-avsløraren Kåre Torvholm frå Moldtustranda.

Og her kjem forklaringa på tittelen til denne kommentaren. I det siste er det nemleg mange som har ringt meg og sagt: "no skulle han Kåre ha levd" eller "dette skulle han Kåre ha fått oppleve", etter kvart som fiskefusk-sakene har vorte rulla opp.

Fleire aktive fiskarar har også teke kontakt og sagt at "hadde du berre visst kor rett han Kåre hadde", og ein tidlegare sentral fiskeripolitiskar og Torvholm-kritikar måtte til slutt også vedgå at "han Kåre hadde visstnok mykje rett, likevel.

Åtvara journalistar

Historia dömer, og domen kan vere nådelaus, ikkje minst for dei som vert avslørte for å ha spelt med falske kort. Enkelte av disse går i dag litt stille i dørene, mellom anna dei som i si tid kontakta journalistar og kom med råd om at journalistane måtte halde seg vekke frå Kåre Torvholm. Viss ikkje, ville dei verte sett på som useriøse og ville få pro-

blem med å skaffe seg informasjon, vart det sagt. Kåre Torvholm ville ha sanninga fram, ikkje minst for å få slutt på at enkelte i maktposisjonar utnytta posisjonane til å skaffe seg fordelar. Dette ville han, fordi han ville ha rettferd og like vilkår for alle"

Årsaken til at jeg siterer en artikkel om Kåre Torvholms kamp mot økonomisk kriminalitet, er at den sterkeste artikkelen som stod på trykk i Bygdeposten, handlet om drapstrusler mot Kåre Torvholm og to av hans nære medarbeidere, Torstein L. Hansen, som har skrevet hovedoppgave om fiskefusk, og FAMPOs leder Dag Hiåsen, som er bosatt i Sigdal - i Bygdepostens primære dekningsområde.

Artikkelen er skrevet av Vegard Johnsen, som i dag er redaktør i Bygdeposten. Artikkelen, satt på trykk 18.01.00, har overskriften "Skal nøytraliseres". I den skriver Johnsen at det nylig var blitt avdekket i Sunnmørsposten at Kåre Torvholm hadde mottatt drapstrusler mot sine egne barnebarn. I artikkelen blir Hiåsen sitert på at truslene kommer fra Justisdepartementet.

Som et eksempel på de artikler som ansvarlig redaktør Irene Mjøseng satte på trykk i perioden 01.04-12.10.00 kan nevnes "Tvangsinnlagt uten grunn", hvor FAMPO kunne dokumentere at en kvinne i Bærum ble frihetsberøvet tre ganger uten innleggelseserklæring. I tillegg til Bygdepostens artikler hadde lokalradioen Radio Modum en serie med navn "Det skjulte Norge", hvor FAMPOs leder fikk slippe til med noe av det han kunne dokumentere av maktmisbruk i Norge. En tape ble avspilt som viste hvorledes Torvholm ble mottatt da han ringte statsministerens kontor for å spille av tapen som viste drapstruslene.

"Oslo Renholdsverk" var svaret han fikk da han ringte opp etterat telefonrøret først var blitt slengt på. Samtalen med "renholdsverket" varte naturlig nok ikke lenge, og da Torvholm igjen ringte statsministerens kontor, var samme person igjen "blitt" sekretær Andersen.

13. september 2000 ble Mjøseng suspendert fra sin stilling som redaktør. 31. oktober ble hun oppsagt med øyeblikkelig virkning. Begrunnelsen for suspensjonen var at hun ikke ville etterkomme en anmodning fra Bygdepostens styreformann Bjørn Larssen, hvor han forlangte at hun ikke skrev mere om korrupsjon i Norge. Anmodningen var begrunnet med at Larssen hadde fått negative reaksjoner på artiklene i Bygdeposten fra eksternt hold. Hvilket hold dette var, kunne han ikke meddele avisens redaktør.

Til Drammens Tidende sa Larsen at Bygdeposten valgte å suspendere henne av hensyn til hennes egen sikkerhet; hun sa selv at hun var i reell fare fordi hun hadde ytret seg for meget (!)

Mjøseng gikk til sak for usaklig oppsigelse. I rettsaken var Bygdepostens begrunnelse for oppsigelsen en annen: Hovedpunktet var at Mjøseng ikke var villig til å innordne seg mediebedriftens grunnsyn, som innebar at Bygdeposten skulle drives etter lokalavis-konseptet, og at hun hadde bekreftet dette på styremøtet 10. oktober. Referat fra møtet viser at det er falsk forklaring.

"Retten er enig med saksøkte i at hun derved har fraveket avisens redaksjonelle grunnlag idet dette emne ikke er sammenfallende med det lokalaviskonspt hun som redaktør i Bygdeposten er bundet av" fremholder dommer Hagelund i Drammen byrett. Enhver bør se at dette er absurd. At en avis drives etter et lokalaviskonsept, vil si at den skal være god på lokalt stoff, ikke at visse emner står på en forbudsliste. En annen sak er at artiklene om maktmisbruk hadde lokal tilknytning, f.eks. gjennom organisasjonen FAMPO, registrert med adresse Solumsmoen. Til alt overmål understreket dommeren at Mjøseng fortsatte å skrive om maktovergrep til tross for oppfordring fra avisens styreformann om å la dette være.

Mjøseng påkjærte slutningen. I påkjæringen knuste Hiåsen Drammen byretts argumenter, og Borgarting måtte gå imot byretten på samtlige punkter. Det betød imidlertid ikke at Mjøseng fikk medhold; Borgarting hadde sin egen vri. Lagmannsretten skriver i sin slutning at det fremstår som "åpenbart at Mjøseng er blitt påvirket av Hiåsen og/eller FAMPO i den grad at det kan reises berettiget mistanke om ikke denne påvirkning har hatt innvirkning på hennes redaksjonelle linje og dermed på hennes uavhengighet".

I radioserien "Det skjulte Norge" fortalte Mjøseng om hvorledes Hiåsen advarte om konsekvensene av å skrive om maktmisbruk i Norge. Man inviteres herved til å tenke over paradokset åpenbart påvirket/ beviselig advart. Dessuten er lagmannsrettens åpenbarte påvirkning spekulativ; ingen forsøk på å påvise påvirkning fremføres.

Bygdeposten-saken viser klart at Hiåsen/ FAMPO ikke skulle slippe til i norsk presse. I "Ytringsfrihetens Pris i Det skjulte Norge" dokumenteres at begge rettsinstanser har underslått dokumenter i saken. Det kvalifiserer til betegnelsen mened. I tillegg kommenteres andre forhold.

Rapporten siterer fra "Rettsbok fra Nord-Troms tingrett": "Hun kan ikke se at dette (pressedeckning) har negativ virkning for barna. Etter rettens syn viser imidlertid dette at Jensen ikke er i stand til å ta barnas perspektiv. Barna burde klart vært skånet for eksponeringen i media. Det er beklagelig at verken mor eller an-

dre har bidratt til dette". Sitatet gjelder den såkalte Kvänangen-saken, hvor Svanhild Jensen er blitt fratatt sine barn pga angivelig lav IQ. Hvem innbefatter "eller andre"? Er det en meddelelse til journalistene - som måtte halde seg vekke fra Kåre Torvholm? Det skulle være selvfølgelig at en domstol ikke har noe med å frabe seg pressedeckning, selv om det aldri så meget skjer under dekke av "å ta barnas perspektiv".

I Fredrikstad-avisen Demokraten hadde forsker Joar Tranøy et leserinnlegg om den fremferd han ble utsett for da han ble presset/ skviset vekk fra sin stilling som 1. amanuensis ved Høgskolen i Østfold. Det som så skjedde, var noe så uvanlig som at Demokraten ble innklaget for Pressens Faglige Utvalg (PFU) og dømt pga et leserinnlegg! PFU begrunner det slik: "Pressens Faglige Utvalg konstaterer at det påklagde leserinnlegg inneholder sterke personangrep, personangrep som, hvis de hadde forekommet i en redaksjonell reportasje, hadde utløst retten til

samtidig imøtegåelse".

I "Ytringsfrihetens Pris i Det skjulte Norge" påpekes hvorledes denne dommen frontalkolliderer med at "Vestlandsnytt" i 2000 uimotsagt fikk smøre ut påstander om Oddmar Remøy - som ble begjært tvangsinnlagt av Sunnmøre Politikammer. Innleggelsesbegjæringen ble støttet av en bisarr begrunnelse ført i pennen av Gro Harlem Brundtlands tidligere statssekretær Bjørn Martin Aasen. Demokraten ble dømt av følgende tunge PFU-team: Thor Woje, Catharina Jacobsen, Odd Isungset, John Olav Egeland, Marvin Wiseth og Grete Faremo.

Cheneys og Blairs løgner ledet til krigen mot Irak - en krig som ennå ikke er over. Den ytringsknebling som avdekket i "Ytringsfrihetens Pris i Det skjulte Norge" er et annet eksempel på at løgner og tildekking av sannheten bærer galt av sted. Den som er oppriktig interessert i å gjøre noe med ytringsfrihetens kår i Norge, oppfordres til å bestille rapporten. Den kan bestilles via fampo@hotmail.com eller ved å ringe forfatteren på 92 82 59 79.

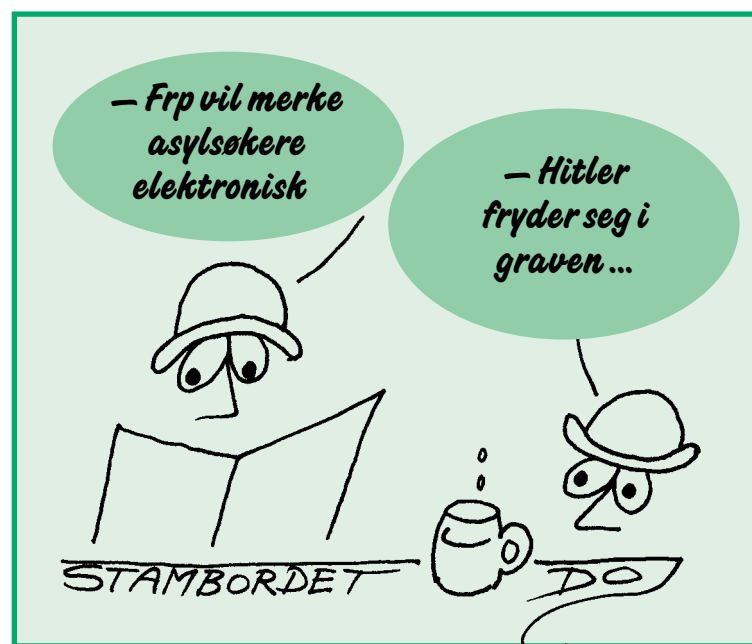
Intoleransen – og dens brødre

Arrogansen og ignoransen,
er brødre av intoleransen.
Om den får frie tøyler,
kreves vilje til å stanse'n.
Især når man vil holde
mislikte på distansen.
Hvor sterk er tendensen,
og hvor stor er konsekvensen?

Diabolo – brødrenes far –
gjennom hovmodets vellyst, alle bedrar,
og voldmektig makten overtar,
i alle som brødrene innehar.
Satan har nesten allmakt på jord,
ved brødrene – gjennom dem de bebor:
Selvgode som bare godt om seg tror.

Arrogansen på jord er kjempestor,
i tanker, tone og onde ord.
Av toleransen sees knapt et spor.
Hvordan er det med deg,
på forherdelsens vei?
Hvor smal er sektoren eller sekvensen,
som vi realiserer, av toleransefrekvensen?

Svein Otto Hauffen

Samfunnsliv

Redaksjon og ekspedisjon
6150 ØRSTA

Abonnement i hele Norden
Kr. 480,- pr år
kr. 240,- pr halvår

Annonsepris kr. 4,- pr mm
1. side kr. 4,50 pr mm

Abonnement kan tegnes
ved poststedene eller
direkte i ekspedisjonen

Sats og trykk:
Møre-Nytt, Ørsta